

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Lenka Špičková

IV. ročník – prezenční studium

Obor: český jazyk - německý jazyk

**ANALÝZA DÍLA SANDRY LANCZOVÉ
S PŘIHLÉDNUTÍM K TVORBĚ LENKY LANCZOVÉ**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Vala, Ph.D.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen pramenů a literatury uvedených v seznamu.

V Olomouci, dne 8.4.2010

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji Mgr. Jaroslavu Valovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování cenných rad a podnětů.

Dále děkuji učitelům a žákům základní školy, kteří mi umožnili provádět výzkum pro tuto práci.

ÚVOD.....	6
1. DÍVČÍ LITERATURA	7
1.1 Dívčí literatura v 90. letech	11
1.2 Shrnutí k literatuře pro dívky	12
2. SANDRA LANCZOVÁ	14
2.1 Sandra Lanczová a její literární tvorba.....	15
3. ROZBOR NOVELY „JEDEN MALÝ BEZVÝZNAMNÝ POKUS O REPORT“	18
3.1 Téma a kompozice.....	19
3.2 Motivy	19
3.3 Jazykové a lexikální prostředky	20
3.4 Charakteristika hlavní hrdinky.....	22
4. ROZBOR KNIHY „LÁSKY A NELÁSKY“	23
4.1 Téma a kompozice.....	26
4.2 Motivy	26
4.3 Jazykové a lexikální prostředky	28
4.4 Charakteristika hlavních postav	32
5. LENKA LANCZOVÁ	34
5.1 Rozbor románu „Lásky a nálezy“	35
5.1.1 Téma a kompozice.....	37
5.1.2 Motivy	38
5.1.3 Jazykové a lexikální prostředky	40
5.1.4 Charakteristika hlavních postav	45
6. KRITICKÉ ZASTAVENÍ NAD TVORBOU LENKY LANCZOVÉ.....	46
6.1 Lenka a Sandra Lanczová a „Kniha mého srdce“.....	49
7. SROVNÁNÍ STYLU PSANÍ SANDRY A LENKY LANCZOVÝCH.....	50
7.1 Nakladatelství Víkend	54
8. VÝZKUMNÁ SONDA.....	56

8.1 První oddíl	57
8.2 Druhý oddíl.....	62
ZÁVĚR.....	65
LITERATURA A PRAMENY:	67

ÚVOD

Diplomová práce prezentuje osobnost spisovatelky Sandry Lanczové ve srovnání s její matkou - Lenkou Lanczovou. Obě autorky se zabývají tvorbou pro děti a mládež – především však pro dívky, a to tzv. dívčími romány.

Cílem této diplomové práce je přiblížit osobnost a především literární činnost spisovatelky Sandry Lanczové, poukázat na případná pozitiva, negativa, klišé, běžná témata, motivy apod. K jejímu pochopení je vhodné přihlídnout k literární tvorbě její matky, Lenky Lanczové. Přestože se nacházíme na pomezí braku a kýče, jsou knihy od těchto autorek mezi dětmi oblíbené, a proto je důležité se jimi zabývat. Jejich prostřednictvím se můžeme přiblížit světu současné mládeže.

V první části nás bude zajímat literatura pro dívky. Nastíníme její charakteristiku, typické rysy, zabrousíme také do historie dívčího románu.

V následující kapitole se seznámíme se životem Sandry Lanczové. Budeme také analyzovat dílo této autorky, přesněji řečeno nás budou zajímat dívčí romány, kterých napsala celkem devět. Číslo devět není úplně přesné, jelikož přispěla jednou krátkou novelou do knihy, která obsahuje novely od více autorek a zaštiťuje je společné téma. Z

Další část bude věnovaná analýze již zmíněné novely, ve které budeme hledat rysy typické pro tuto autorku. Následně je budeme porovnávat s románem, jemuž se budeme věnovat v následující kapitole.

Ve čtvrté části nás bude zajímat rozbor románu od Sandry Lanczové, který nám později poslouží jako předloha pro analýzu románu od Lenky Lanczové.

V následující kapitole budeme věnovat pozornost Lence Lanczové. Seznámíme se s jejím životem a přiblížíme si jeden její román, který budeme srovnávat s tvorbou Sandry Lanczové.

V části nazvané „Kritické zastavení nad tvorbou Lenky Lanczové“ si uvedeme názory literárních kritiků na její tvorbu. Zmíníme se také o anketě „Kniha mého srdce“, která nám dokáže, že veřejnost projevuje o tyto knihy zájem, přestože, jak se brzy dozvíme, se nejedná o nijak hodnotnou literaturu.

V sedmé kapitole srovnáme styly psaní obou spisovatelek. Vycházet budeme z kapitol číslo čtyři a pět, ve kterých jsme analyzovali romány s velmi podobným námětem.

V poslední části naší diplomové práce nás čeká výzkumná sonda, jejímž cílem je zjistit, jak chápou děti tento literaturní žánr, zda znají obě autorky a jak vnímají knihy Sandry Lanczové ve srovnání s Lenkou Lanczovou.

1. DÍVČÍ LITERATURA

V této kapitole se budeme zabývat pojmem dívčí literatura. Co „dívčí literatura“ představuje, jak se vyvíjela, a jaký názor na ni mají někteří literární vědci.

Součástí literatury pro děti a mládež je také literatura psaná pro dívky, nebo-li dívčí literatura.

Už z označení „dívčí literatura“ či „literatura pro dívky“ je patrné, komu je tento typ literatury primárně adresován. V Encyklopedii literárních žánrů pro něj nalezneme tuto definici: „Žánr populární literatury určený dospívajícím dívkám a mající emotivním příběhem napomoci procesu jejich osobnostního zrání.“¹

O. Pospíšil a V. F. Suk s označením „literatura pro dívky“ či „dívčí literatura“ nesouhlasí. „Rozlišování četby podle pohlaví moderní a pokroková doba zavrhuje naprosto, neboť nemá smyslu. Je-li kniha umělecká, je pro každého, a naopak. Dívčí dorost má se vychovávat četbou společnou s hochy, jako se učí stejným předmětům. Život bude také oběma společný, je stejným problémem, stejným úskalím... Sentimentální, melancholická a výstřední nálada spisu Čárské atp. vzdaluje dívky skutečnému životu, který je později ve své pravdivosti zklame a činí nešťastnými. Přecitlivělou četbou se nevychoávají pro život silné a nebojácné ženy, jichž je tolik potřeby.“²

Přesto však tento žánr našel své místo v literatuře pro děti a mládež. Ukázalo se, že je důležitou součástí psychického vývoje dívek, které mají odlišné potřeby než chlapci.

Zdrojem, z něhož vzniká literatura pro ženy, která předchází pozdější „dívčí literatuře“, je sentimentální román z konce 18. století. V této době byla ideálem ženských ctností trpělivost, věrnost, zbožnost a úplné podřízení muži. Toto všechno nalezneme v knihách psaných pro ženy a dívky v tomto období.

V pozdějším období, tedy přesněji v první polovině 19. století, proniká do tohoto druhu literatury didaktismus. Vycházela mravoučná kázání pro dívky, jak katolická, tak vlastenecká.

V 2. polovině 19. století byla literatura emancipovanější, ale stále zde zůstávala složka výchovná.

¹ MOCNÁ, D. PETERKA, J. a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. 114 s. ISBN 80-7185-669-X.

² POSPÍŠIL, O. SUK, V.F. *Dětská literatura česká*. In SEDLÁK, J. *Epické žánre v literatuře pro mládež*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo, 1972. 214 s. ISBN neuvedeno.

Až na počátku 20. století začala literatura, především díky rozvoji pedagogiky, plnit i funkci zábavnou. Dívčí literatura byla populárnější díky komerci, jelikož vznikly edice *Červená knihovna*, *Modrá knihovna* či *Večery pod Lampou*.³ Velmi oblíbenou se stala na počátku 20. století Eliška Krásnohorská sérií děl o Svěhlavičce – nejprve je překládala (od Emmy von Rhodenové), později je převyprávěla. Ve 30. letech se ustálila forma tohoto žánru. Můžeme zde najít jistý vývoj – prostředí a děj začaly být reálnější. Najdeme zde ale i prvky schematičnosti a kýče. - Hlavní hrdinky studovaly střední školu, byly hezké, inteligentní, nápadné, avšak nakonec přes všechny své ctnosti daly přednost manželství před nástupem do zaměstnání. Dívkám nadbíhali jejich spolužáci, v kontrastu k nim se velmi často objevovali mezi nápadníky mladí doktoři, právníci, úředníci, kteří tvořili protipól nezajištěným studentům.⁴

Meziválečné období bylo také pod vlivem komerce. Prostor a postavy se mění podle obrazu doby – „*místo penzionátu gymnázium a s ním i rozpustilé kvartánky, sextánky atd. Studentské, sportovní, divadelní a mnohá další prostředí, které nemají nic společného se skutečným světem a ani s pohybem literatury*“.⁵

Po válce byl dívčí román zavržen. V literatuře nejen pro mládež převládala společensko-historická témata, ve kterých se objevovali v rolích hlavních hrdinů především chlapi. Jak čas ubíhal, ukázalo se, že je třeba vytvořit hrdinky ženského pohlaví, aby měly dívky možnost se s nimi ztotožnit. V tomto období vznikl přelomový román Heleny Šmahelové *Velké trápení* z roku 1956 (hlavní hrdinkou byla dívka, ale nejednalo se o žádný konvenční román). Rozpoutala se vlna kritiky a ukázalo se, že literatura pro dívky nemusí být vždy brakem.⁶

V 60. letech byla dívčí literatura tvořena v realistickém duchu, avšak vznikala díla složitější, více se zabývala vnitřním světem mladých lidí.⁷ Druhá polovina 60. let znamenala pro prózu s dívčí hrdinkou rozmach. Mezi významné autory v tomto období patřili Valja Stýblová, Hermína Franková, Iva Hercíková, Jan Procházka, Stanislav Rudolf a mnoho dalších.

Vařejková k tomu dodává: „*Próza s dívčí hrdinkou tak dorostla do podob, které nejsou monotónní, a po svém způsobu, s ohledem na věk postav i na čtenářskou recepci, zaznamenala ve svých příbězích srážku ideálu s realitou, námět charakteristický pro naši prózu šedesátých let.*“⁸

³ SIEGLOVÁ, N. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000. 7 s. ISBN 80-7204-139-8.

⁴ TOMAN, 13.s. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 19 s. ISBN 80-7204-140-1.

⁵ VAŘEJKOVÁ, V. *Česká próza s dívčí hrdinkou I*. Ostrava: Scholaforum, 1994. 12 s. ISBN neuvedeno.

⁶ Tamtéž, 21 s.

⁷ GENČIOVÁ, M. *Literatura pro děti a mládež*. Praha: SPN, 1984. 130-147 s. ISBN neuvedeno.

⁸ VAŘEJKOVÁ, V. *Česká próza s dívčí hrdinkou I*. Ostrava: Scholaforum, 1994. 21 s. ISBN neuvedeno.

V 70. a 80. letech pokračovala ve stejném duchu jako v letech předchozích a přestože někteří autoři nemohli vydávat, představovala v literatuře významnou oblast.⁹ Byly vydávány jak reedice děl z doby předchozí, tak vznikala i díla nová od autorů, kteří již tvořili a nebo do literatury teprve vstoupili. V této době dívčí literaturu psali: Stanislav Rudolf, Karel Štorkán, Ilona Borská, Jarmila Dědková, Hana Pražáková, Hana Bořkovcová, Eliška Horelová, Marie Kubátová a mnoho dalších.¹⁰

Zlom nastal v 90. letech, kdy došlo k uvolnění cenzury. Objevila se spousta nových témat, která byla do té doby tabu a tvořit začali jak zakázaní autoři, tak řada nových. Patřili mezi ně například z řad ověřených autorů Věra Řeháčková, Karel Štorkán, Jarmila Dědková, Martina Drijverová, Iva Procházková, Eva Bernardinová, mezi nováčky se řadí Jana Tomanová, Zuzana Francková, Eva Herzová a mnoho dalších. Vznikla mnohá nová nakladatelství (Edmond, Erika, Nava, Olympia, Petra, Víkend, Ivo Železný – spjata s triviální literaturou).¹¹ „*Nejoblíbenější autorkou tohoto období se stala Lenka Lanczová.*“¹²

V literatuře pro dívky vznikají díla různé umělecké hodnoty. O jaký typ se jedná poznáme už z označení – „dívčí román“ byl používán pro brakovou literaturu, zatímco „literaturou pro dívky“ byla označována díla vyšší umělecké hodnoty.

Literatura pro dívky se řadí, ve většině případů, k triviální literatuře. Triviální literaturou se nerozumí pouze dívčí literatura, ale řadí se k ní také detektivky, indiánky, horory, sci-fi příběhy atd. V tomto typu literatury se předpokládají určité znaky, postupy, kódy a konvence, které jsou očekávané a do určité míry závazné. Jsou jimi modelovost, stereotypnost a navazování.

Modelovostí máme na mysli ustálené konstrukce, které se budují na předem daných prvcích, typech a modelech. Připomínají herní obměny, které skončí dobře. Liší se v umístění dějových peripetií, nikoliv v originalitě postav, témat či motivů.

Stereotypnost souvisí s fungováním zábavy, kdy se chceme bavit bez jakékoliv námahy. Opakují se neustále stejné vzorce chování, charakteristiky a popisy postav, stejně jako lexikální a syntaktické prostředky.

⁹ TOMAN, J. *Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury*. České Budějovice: Pdf JU, 1992. 79 s. ISBN 80-7040-055-2.

¹⁰ VAŘEJKOVA, V. *Česká próza s dívčí hrdinkou 1*. Ostrava: Scholaforum, 1994. 21 s. ISBN neuvedeno.

¹¹ SIEGLOVÁ, V. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000. 17 s. ISBN 80-7204-139-8.

¹² URBANOVÁ, S. *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 2003. 292-307 s. ISBN 80-7198-548-1.

Navazování je spjato s opakováním a naplněním očekávaného. Objevuje se jak v metatextovém navazování (tj. sériemi, transformacemi, aj.) tak v textovém navazování (tj. opakující se název kapitoly, aj.) Řeknete si, číst stále stejný příběh s obměnou postav či prostředí musí být hrozné, ale opak je pravdou. Lidé se tím baví. Je to pro ně relaxace, nemůže je nic překvapit. Souvisí to také s dnešní dobou. Dříve byl kladen důraz na originalitu, novost, v současnosti je tomu naopak. Do triviální literatury vstoupila seriozita.

Čtenáři triviální literatury se dělí na tři skupiny. Patří mezi ně ti, kteří neustále věnují pozornost pouze určitému druhu triviální literatury. Na ty, kteří si tento druh literatury přečtou jen příležitostně a ty, kteří tento typ literatury považují za projev grafomanie a jsou jejími zarytými odpůrci.

Odpůrce tato literatura nacházela a nachází po celou dobu své existence. To dokazuje, že její kořeny jsou opravdu hluboké. Objevovала se již v kramářských písních, knížkách lidového čtení, které pochází ze 16. století, v barokních kázáních, v dobrodružných romantických příbězích 19. století, v sešitech od R. Storka zaměřených na indiánky, detektivky atd. Autoři triviální literatury byli v poválečném období vyřazeni ze spisovatelských sdružení (Syndikát československých spisovatelů), jelikož tato doba chtěla brak vymýtit. Po roce 1948 přestali tito autoři vycházet úplně. Triviální literatura byla „vymýcena“, ale její postupy se začaly uplatňovat ve „vysoké“ literatuře. Pro ilustraci – divoký západ byl vystřídán za dějiště druhé světové války, kde vznikl mýtus ruského vojáka, který vždy reaguje správně.

Tímto obdobím byla přerušena kontinuita. V literatuře vzniklo vakuum, které se však začalo brzy zaplňovat kvalitními překlady světové detektivky, začaly se rozvíjet varianty dobrodružného románu a postupně se prosazovalo vydávání dívčího románu. A tak se pomalu začala tato literatura vracet ke svým čtenářům.¹³

Tato literatura je vyhledávána, proto bude psána i nadále. Zdeněk Zapletal o ní řekl: „*Je už na čase začít se dívat na skutečnost, jaké je, a netvářit se, že kulturní profil mladého pokolení určují jenom ta díla, která mají punc uměleckosti. Zkušenost uplynulých čtyř desetiletí ukázala, že populární tvoří přirozený protipól náročného a že vylučování konzumní produkce oslabuje působivost literatury pro mládež, činí z ní záležitost nudnou a problematickou.*“¹⁴

¹³ URBANOVÁ, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004, 170 s. ISBN 80-7220-185-9.

¹⁴ TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 19 s. ISBN 80-7204-140-1.

1.1 Dívčí literatura v 90. letech

Nyní se budeme zabývat literaturou pro dívky psanou v 90. letech 20. století, kdy začala tvořit také Lenka Lanczová a pro nás je toto období stěžejní, jelikož tento typ dívčích románů vychází dodnes. Vystihuje ho následující citát od Umberta Eca: „*Tvůrci produkují řadu znaků nebo příhod téhož typu či modelu. Vnímatel pak příslušný typ oceňuje, oceňuje i způsob, jímž znaky splňují požadavky typu.*“¹⁵

V této době autoři pohotově reagují na nové čtenářské potřeby, a proto jsou hlavní hrdinky zobrazovány v okamžicích důležitých rozhodnutí, dilemat, která mají nějaké naučné, etické ponaučení. „*Konvenční syžetové konstrukce a šablony jsou ožívovány aktuálními, dosud tabuizovanými tématy a motivy, vystavujícími na odív dráždivou pikantérii a líbivou exkluzivitu v šokujících obrazech alkoholiků, narkomanů, kriminálních, lascivních cyniků, sexuálních deviantů, životních ztroskotanců, postižených nemocí AIDS apod.*“¹⁶

Dívčí román je útvar, který si čtenářky (ve většině případů) volí samy, nikdo jim ho nedoporučuje, nepatří k povinné četbě. Děti si o ní většinou povídají se svými vrstevníky, protože dospělí se o této tvorbě bojí mluvit, jelikož v jistých situacích pro ně představují témata, která se dosud v literatuře neobjevovala, tabu.

Nosným pilířem románu pro dívky je hlavní hrdinka. Autor či autorka musí vytvořit takový typ postavy, s kterým se čtenářka může identifikovat. „*Převažují atraktivní sebevědomé dívky kolem šestnácti let, které jsou pěstěné, vyzývavě oblečené, s tělem utuženým aerobikem. Jejich zájem se mnohdy omezuje na módu, dokonalý účes a make-up. Zažívají zklamání v lásce, někdy jsou dokonce znásilněny, avšak vzchopí se a znovu zazáří. Druhou skupinu tvoří dívky, které jsou autory v přímé charakteristice líčeny jako milé a skromné třináctileté až čtrnáctileté dívky, obdařené krásou a talentem, přesto trpí komplexy méněcennosti a téměř se schovávají před světem. Prostřednictvím vztahu se staršími chlapci získají sebevědomí a promění se. Třetí skupinu tvoří charakterní dívky zpravidla z venkova, které přicházejí do města za studiem nebo prací, mnohdy odjíždějí do zahraničí. Z nenápadných myšek se posléze stávají emancipované*

¹⁵URBANOVA, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004, 170 s. ISBN 80-7220-185-9.

¹⁶TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 15 s. ISBN 80-7204-140-1.

ženy, které se prosadí. Tím, že žijeme ve zrychlené době, zvládnou vše třeba v prvním týdnu prázdnin, v posledních dnech školního roku, na dvou diskotékách apod.“¹⁷

V tomto období literatura pro dívky ztrácí rys „tzv. společenských próz, kdy se do popředí dostávají citové a morální problémy, potřeba sebeidentifikace, proces vstupování do nových sociálních rolí.“¹⁸ Hlavním tématem se nyní stala sexuální zkušenost, která hraje velkou roli v následujících osudech hrdinek.

Důležité je se zamyslet nad tím, zda opravdu tyto hodnoty, které se v dívčí literatuře objevují (střídání kluků, brzká sexuální zkušenost, chodit za školu, ...), jsou přínosné, zda představují pro dívky dobrý příklad pro budoucí život.

Jak uvádí Urbanová¹⁹: „Kompozice mnoha dívčích románů je založena na klasické expozici, krizi a katarzi, prokládané příchody a odchody postav... Pozornost se soustředí na popisy oblečení, konzumování jídla a pití, na poslouchání hudby.“ Vše se děje rychleji, zbrkleji, city jsou povrchnější, než tomu bylo u dřívějších románů pro dívky.

V této době se literatura pro dívky vyznačuje „málo diferenciovanou rovinou v lexiku, syntaxi, frazeologii.“²⁰

V názvech, kterými se autoři snaží zaujmout své čtenáře, nalezneme slova: *láska, léto, holky, nebe, prázdniny, jméno děvčete, nebo znamení horoskopu.*²¹

1.2 Shrnutí k literatuře pro dívky

U literatury pro dívky je velmi tenká hranice mezi brakem a literaturou. Autor či autorka se musí vyvarovat „stereotypnosti a schematičnosti témat i zpracování, nepravděpodobnosti děje a vykonstruovanosti, povrchnímu pohledu na mládež, zjednodušení pohledu na život, konání hrdinky či nedostatek psychologického vývoje postav, sentimentalitu ve stylu a jazyce.“²² Toto jsou nejtypičtější rysy, které dívčí romány posouvají na periferii a tyto knihy je pak možno označit jako brak.

Helena Šmahelová o tendencích současné dívčí literatury řekla toto: „Položí-li si literatura pro děvčata vysoké umělecké cíle, vyvaruje-li se sentimentálnosti, lacinosti, povrchnosti, když se bude snažit předvést civilní hrdinství, morální ušlechtilost, bez růžových nadějí, naopak

¹⁷ URBANOVÁ, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004. 176 s. ISBN 80-7220-185-9.

¹⁸ Tamtéž, 172 s.

¹⁹ Tamtéž, 174 s.

²⁰ Tamtéž, 170 s.

²¹ Tamtéž, 179 s.

²² SEDLÁK, J. *Epické žánre v literatuře pro mládež*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo, 1972. 215 s. ISBN neuvedeno.

*s vědomím těžkosti, s jakými se dnešní dítě setkává ve svých rodinách, pak bude opravdovou literaturou a bude jí uznáno čestné místo mezi ostatními literárními druhy.*²³

Věra Vařejková souhlasí s Helenou Šmahelovou, jelikož tvrdí: *„I tento žánr triviální literatury má totiž svou hodnotovou hierarchii a v literatuře má náročné druhové příbuzné ve společenské a psychologické próze s dívčí hrdinkou. Dnes už si nekroužím otazník nad jejich vztahy: chápu tyto literární vrstvy jako dvě odlišné řady v různé hodnotové rovině literatury.*“²⁴ Sieglová k tomu dodává: *„Umělecká kvalita próz s dívčí hrdinkou dosahovala na své vrcholy tehdy, když se v tematické, jazykové i kompoziční výstavbě přibližovala vysoké literatuře pro dospělé... Chce-li současná próza s dívčí hrdinkou posunout hranice žánru, musí hledat nové možnosti ve ztvárňování skutečnosti a přitom respektovat vnitřní ustrojení dnešního mladého člověka. Musí hledat takové postupy a prostředky, jimiž ztvární podstatu dospívání, ale nebude se čtenáři podbízet napodobováním již existujících forem a obsahů.*“²⁵

Genčiová dodává k funkci a postavení dívčích románů v literatuře: *„Tyto knihy nejsou a nemohou být více než knihami pro další četbu. Musí ve své oblasti přispět k dosažení dospělé rovnováhy a ústit v literaturu pro dospělé, v umění, důležité pro život.*“²⁶

²³ SEDLÁK, J. *Epické žánre v literatuře pre mládež*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1972. 214 s. ISBN neuvedeno.

²⁴ VAŘEJKOVÁ, V. Několik otazníků nad inovací. POLÁČEK, J. *Cesty současné literatury pro děti a mládež: tradičnost – inovace*. Brno: BM Typo, 2003. 24 s. ISBN 80-903339-0-7.

²⁵ SIEGLOVÁ, N. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000. 17 s. ISBN 80-7204-139-8.

²⁶ GENČIOVÁ, M. *Literatura pro děti a mládež*. Praha: SPN, 1984. 145 s. ISBN neuvedeno.

2. SANDRA LANCZOVÁ

V této kapitole se seznámíme se spisovatelkou Sandrou Lanczovou, uvedeme v krátkosti její životní linii a přehled její literární tvorby.

Sandra Lanczová je dcerou známé spisovatelky Lenky Lanczové. Obě autorky pocházejí ze Slavonic.

Sandra se narodila 22. května roku 1986 v Dačicích. Základní školu navštěvovala ve Slavonicích, poté byla přijata na Střední grafickou školu v Jihlavě, kterou úspěšně zakončila maturitní zkouškou. Po střední škole byla přijata na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde si jako obor, kterému se rozhodla věnovat, zvolila český jazyk a literaturu společně s výtvarnou výchovou. Ze školy ale odešla, jelikož se jí nepodařilo splnit studijní povinnosti. O další budoucnosti však měla jasno. Psaní ji baví, z tohoto důvodu se rozhodla studovat Vyšší odbornou školu publicistiky v Praze.

Mezi její velké koníčky patří psaní, jak jsme již zmínili, a kreslení. Sandra píše již od dětství, kdy se jí podařilo vyhrát literární soutěž nakladatelství Albatros. *„Bylo mi asi dvanáct, napsala jsem hrozně dojemnou povídku o opuštěném pejskovi, čistě proto, abych vyhrála slibovanou peněžní odměnu. Albatros mne ale natáhl, poslal mi jenom knihu, Záhadu hlavolamu, kterou jsem doma už měla, což mne natolik znechutilo, že jsem se od té doby nikdy nezúčastnila žádné soutěže. A to nejen těch literárních.“*²⁷ V jejím koníčku hrála jistou roli i její matka, ale nepíše jen z tohoto důvodu, to by jí dlouho nevydrželo. Spisovatelkou se stala také proto, že její knihy a povídky jsou čteny a že jí tato činnost naplňuje. Kreslení se chtěla věnovat také profesionálně, proto vystudovala střední školu věnovanou výtvarné činnosti a tento obor si zvolila na vysoké škole. V současné době ráda kreslí japonskou *mangu* a zajímá se o *anime*.²⁸ Tyto prvky se objevují také v její literární tvorbě.

Sandra má jednoho sourozence, jímž je bratr David, který studuje na Karlově univerzitě českou filologii. Za povšimnutí jistě stojí fakt, že i on se věnuje literární činnosti. David však na rozdíl od sestry a matky píše poezii.

Sandra literárně tvoří už od svých patnácti let. Nejdříve vydávala povídky, jak s dívčí tematikou, tak fantasy povídky, které byly otištěny v nejrůznějších časopisech, poté se začala věnovat knižní tvorbě, a to především psaní románů pro dívky. Nezůstala však jen u nich,

²⁷ Viz příloha č. 1

²⁸ Podrobnější informace viz kapitola č. 3

k jejímu repertoáru nadále patří také fantasy literatura, které se věnuje raději než dívčím románům. „*Lépe se mi píše fantasy, ačkoliv by se mohlo zdát, že vzhledem k tomu, kdo je má matka, a že jsem ve věku svých románových hrdinek, měla by mi být asi bližší literatura pro dívky. Fantasy mám ale ráda již od dětství, mám načteného – z těch známějších – například Tolkiena, Lewise, Sapkowskiho nebo Pratchetta, baví mě to, přijde mi to zábavnější a kreativnější. Mohu se při tom více vyřádit. Navíc fantasy píšu spíše jenom pro sebe, publikuji to víceméně pouze na svých webových stránkách, aby mi do toho nemohl nikdo zasahovat, a pro své oddané fanoušky, se kterými jsem díky internetu ve velmi úzkém kontaktu.*“²⁹

Ale přesto vydává jen knihy z literatury pro dívky. Vydává je, stejně jako její matka, v nakladatelství Víkend. Psaní dívčích románů pro ni představují spíše jakýsi druh brigády. Podařilo se jí vydat již devět románů pro dívky a přispět jednou novelou do knihy *Jak to bylo poprvé*.

Překvapil nás její názor na tento druh literatury, který zní: „*Nemám ráda romantické komedie a červenou knihovnu.*“³⁰ Přesto se jí stále věnuje.

2.1 Sandra Lanczová a její literární tvorba

Sandra Lanczová, jak jsme již několikrát uvedli, píše jak literaturu pro dívky, tak fantasy literaturu.

Nyní se budeme zabývat tzv. dívčími romány, které vydala.

Její prvotinou se stala *Balírna*, kterou vydala v roce 2003, po ní následovala kniha *Frajeři jsou na draka*, vydaná ve stejném roce. O rok později se v knihkupectvích objevily knihy *Kdysi dávno*, *Andílci a machři* a *Kluky neřeším*. Rok 2005 byl stejně úspěšným jako rok předchozí, podařilo se jí opět vydat dva romány a jednu novelu a byly jimi – *Jak to bylo poprvé* (jedná se knihu příběhů na stejné téma, kam přispěla mimo jiné i Sandra Lanczová), *Moje druhé já* a *Z deníku neobyčejné patnáctky*. Rok nato byl chudší, jelikož napsala jen jednu knihu, jejíž název zní *Mezi námi děvčaty*. Po dvanáctiměsíční odmlce vydala svůj zatím poslední román a to *Lásky a nelásky*, který se na trhu objevil v roce 2008.

Fantasy literaturu píše v povídkách, které zveřejňuje na internetu na svých webových stránkách. Pro ilustraci uvedme některé názvy povídek – *Anin cestopis*, *Bezejmenný*, *Každý*

²⁹ Viz příloha č. 1

³⁰ Dostupné na HTTP: <http://sandalanczova.cz/sandra/?q=node/3> - staženo dne 24.3.2010

miluje Tristana Staru, Intermezzo, Návrat dědečka, Co by kdyby, Trilogie San Wars, Test, Mistr Fiwer, Jedno velké odhalení a Zachraň si svou sestru. Autorka ke svým povídkám dodává: „Mám jich pak v zásobě ještě mnoho a mnoho, ale z většiny mám třeba jen půlku nebo začátek.“³¹

Fantasy literatura je označována jako: „Populární žánr iracionální fantastiky s tematickými zdroji v mýtu a středověké romanci.“³² Pro fantasy literaturu je stěžejní citovost a pohádkovost, zaměření se na magii a mystiku a vstup do jiného světa. Nesmíme opomenout motiv cesty, který se řadí k výrazným prvkům fantasy, další prvky jsou intimní, mytologické a satirické. Fantasy literaturu řadíme k literatuře populární, protože se řadí k žánrům masové produkce.³³

K její literární tvorbě patří i povídky, jejichž témata můžeme zařadit k dívčí literatuře, a které vydala prostřednictvím časopisu *Top dívka*. Jedná se o povídky *Hustej Silvestr, Jsem, jaká jsem, U zubaře, Ta pitomá hra a Valentýn*.

I v těchto povídkách nalezneme společné prvky s romány Lenky Lanczové. Vezměme si kupříkladu povídku *Ta pitomá hra*. Dvě kamarádky vyrazí na hory, kde se má jedna z nich seznámit s klukem z internetu. Kvůli této příležitosti, ale nejen kvůli ní, se často zaměňují jedna za druhou. Tento velmi stereotypní motiv se objevuje i v knize od Lenky Lanczové *Kde končí svět*. Hlavní hrdinka odjíždí na hory, kde se má sejit s klukem, kterého zná pouze prostřednictvím internetu, a aby si nechala otevřená zadní vrátka, vydává se za kamarádku.

V povídce *Hustej Silvestr* se opět objevuje jejich „oblíbený“ motiv kamarádké zrady, na který upozorníme i v následujících kapitolách. Dívka stráví noc s přítelem své nejlepší kamarádky.

Sandra Lanczová vkládá do literatury pro dívky prvky fantasy literatury. Pro ilustraci si uvedeme následující ukázkou.

„*Ta je snad zamilovaná,‘ napadlo mamku, když mne tak zamýšleně pozorovala. Toník souhlasil a dvojčatům tak dal námět k hádce, kdo že je ten nešťastný chudák. A mně to bylo všechno úúúplně jedno.*

Usnula jsem ve třech vteřinách, jakmile jsem dopadla na postel. ...

A k mé upřímné hrůze sen ze včerejšího dne – tedy respektive noci – pokračoval. Ocitla jsem se zase u ohně, který příjemně sálal teplem, zívala jsem a rozespale koukala kolem sebe. Hlídku

³¹ Dostupné na HTTP: <http://sandalanczova.cz/sandra/?q=node/19> - staženo dne 25.3.2010

³² MOCNÁ, D. PETERKA, J. a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, 187 s. ISBN 80-7185-669-X.

³³ Tamtéž, 187 s.

měl opět Orleeth. Posadila jsem se a zvědavě koukala, co vyřezává ze dřeva, ale v tom mi došlo, že to je šíp. Kousek od něho seděl Roth a brousil si meč. A oba se tvářili znepokojeně. A s obavami si mě prohlíželi.

„Psst, me lien,“ položil si Roth prst na rty. *„Wraiths ess nante pertariun,“* dodal pro mne neznámou řečí a podal mi dýku, ale já ji vzápětí odmítla. *„Neumím ji používat a nechci ublížit ani sobě, ani nikomu jinému. „Pojďte blíž k ohni, ať vám není zima,“* vyzval mne. *„Za chvíli bude svítat.“*

Uposlechla jsem a potom s nadšením poslouchala Rothovo vyprávění o yatarovi Sh-meethovi. Sice jsem mu téměř nerozuměla, protože s oblibou používal cizí slova, ale bavila jsem se výborně. ...

To už do našeho tábora vniklo deset wraithů. Roth se do nich pustil mečem, sekal jednu psí hlavu za druhou, Orleeth nestačil vysílat šípy, které nikdy neminuly cíl...“³⁴

Je to velice neobvyklé, vkládat do dívčího románu fantasy příběh, který se odehrává ve snu hlavní představitelky. U Sandry Lanczové se s tím však nesetkáme jen v tomto románu, ale i dalších, kdy se vždy nějakým způsobem snaží tyto prvky do děje zakomponovat. Tyto motivy nenalezneme v každém jejím románu, jak se sami přesvědčíme ve čtvrté kapitole. Vyskytují se ve většině, proto je možné označit je za typický rys autorčina psaní.

V knize to působí rušivě, je samozřejmé, že se snažila být něčím originální, ale nemyslíme si, že kombinovat tyto dva literární žánry je příliš šťastná kombinace. Dívky, které si vyberou pro četbu dívčí román, nebudou zřejmě milovnicemi fantasy literatury a naopak, milovníci fantasy si nepřečtou dívčí román. Proto docházíme k závěru, že by bylo lepší tyto dva žánry oddělit, přestože se její knihy stanou téměř totožné s tvorbou Lenky Lanczové.

³⁴ LANCZOVA, S. *Kdysi dávno*. Český Těšín: Víkend, 2004. 26-27 s. ISBN 80-7222-336-4.

3. ROZBOR NOVELY „JEDEN MALÝ BEZVÝZNAMNÝ POKUS O REPORT“

V následující kapitole se budeme zabývat novelou, kterou Sandra Lanczová přispěla do knihy *Jak to bylo poprvé*, jejíž ústřední motiv je patrný již z názvu. Přiblížíme si dějovou linii příběhu, seznámíme se s hlavním tématem, kompozicí, motivy, jazykovou stránkou a charakteristikou postav.

Dějová linie se odehrává v Praze, kam hlavní hrdinka Vanessa spolu se svojí kamarádkou jedou na sraz fanoušků fantasy trávající celý víkend. Opět se zde setkáváme s motivem fantasy, o kterém jsme si již řekli, že se v románech této autorky velmi často vyskytuje.

Oběma dívkám je patnáct let. Andrea, která není velkým příznivcem právě tohoto literárního či filmového žánru, se k výletu nechala přemluvit. Vanessa měla tedy za úkol vymyslet pro kamarádku „fantasy přezdívkou“, bez které by nemohla na sraz jet. Ona svou již měla – Malwerin, zatímco Andrea dostala novou – Enu. Další netypický rys pro dívčí literaturu, kdy hlavní hrdinky nevystupují pod obyčejnými jmény. Působí to poněkud zvláštně, proto jsme se tím zabývali také ve výzkumné sondě, kde jsme zjišťovali, jak se dětem tento neobvyklý prvek líbí.³⁵

Na srazu se setkají se spoustou věcí týkajících se fantasy – zúčastní se zinscenované bitvy, promítání filmů a spoustou jistě zajímavých věcí, které jsou pro fanoušky tohoto druhu zábavy silným lákadlem. Čtenář má proto občas pocit, že nečte dívčí literaturu, ale fantasy.

Nocleh mají zajištěný v tělocvičně místní základní školy.

Vanessa se seznámila prostřednictvím internetu s klukem, který se zajímá o podobné věci jako ona. Domluvila se s ním, že se na conu (jak nazývají tento sraz) setkají. Když zjistí, jak ten její vysněný princ vypadá, tak o něj přestane mít zájem. Jak typické pro dívky v tomto druhu literatury, vzhled kluka patří k nejdůležitějším věcem na světě.

„A s tímhle jsem já, prosím pěkně, flirtovala půl roku po netu!!! Uglúk, můj Uglú je ve skutečnosti šeredně vychrtlý poďobaný kluk s brýlemi typu „popelník“!“³⁶

Ale našel se tam někdo, kdo Vanessu, tak náročnou dívku, zaujal. Jmenoval se Eorl, padl jí hned zkraje do oka. Pozval ji druhý večer na pivo do hospody, kam po chvíli přemlouvání šla.

³⁵ Podrobněji viz kapitola č. 8

³⁶ LANCZOVA, S. Jeden malý bezvýznamný pokus o report. In *Jak to bylo poprvé*. Český Těšín, Víkend, 2005. 156 s. ISBN 80-7222-370-4.

Tam se opila a zažila své „poprvé“ s „panem úžasným“, který když zjistil, že jí bylo teprve patnáct a neměla žádné jiné zkušenosti, nechal ji v hospodě na pospas osudu. Stalo se to v alkoholovém opojení, což je taky velmi vděčný motiv, o kterém bude zmínka i v následujících kapitolách. Setkáváme se zde s typickým donchuánským chováním mladíka, který zřejmě patří k autorčiným oblíbeným charakterovým typům, jelikož se vyskytuje i v knize *Lásky a nálezy*.

Po tomto incidentu se Vanessa ihned další den sbalila a společně s kamarádkou, které se tam začínalo líbit, odjela domů plná zklamání.

3.1 Téma a kompozice

Hlavním tématem byl zážitek z prvního milování, jak jsme již uvedli na začátku této kapitoly. V pozadí hrála i jistou roli láska, kterou hlavní hrdinka jistě očekávala, ale bohužel se jí nedočkala, proto se rozhodla odjet. Setkáváme se zde opět s typickými rysy naivity, jichž jsou dívčí romány plné.

Kompozice díla je retrospektivní. V úvodu nám hlavní hrdinka oznamuje, že píše report z konání srazu fanoušků a poté nám sděluje, jak šly události za sebou a nakonec se opět vracíme k reportu a k jeho zdárnému napsání. Jedná se o neobvyklou kompozici pro tento literaturní žánr, ale občas se s ním můžeme setkat.

Netypický prvek, který upoutá hned na první pohled je členění textu je na dvě části odlišnými druhy písma. Kurzívou je psána část, kterou autorka považuje za report z akce (jak nám prozrazuje již název), druhá část je psána obyčejným písmem a jedná se o přímou řeč, komentáře a podrobnější detaily, aby se děj stal pro čtenáře poutavější.

Novela je uzavřena zcela jasným koncem, nevidíme zde ani sebemenší náznak setkání některých protagonistů v budoucnosti, tudíž se jedná o uzavřený konec. Autorka nenechala volná vrátka pro volné pokračování či pro práci čtenářovy fantazie.

3.2 Motivy

Setkáváme se zde opět s motivy fantasy literatury, které jsou zde užity ve velké míře, jelikož příběh se odehrává na pozadí fantasy srazu.

„Na rozdíl od Enu mě duch conu oslovil, takže jsem celé odpoledně dokázala hrát velice zábavnou hru Elfland s Uglúkem a Nessou a s Enu jsem se potkala až kolem poledne, kdy jsem ji zase nachytala v herně pařit nějakou střilečku. Každý na con asi jezdí z jiných důvodů!“³⁷

„Takže tohle je Jedi, to je takový pošuk i do Star Wars...“³⁸

„Po přednášce o životě Tolkiena jsem si s ostatními mohla i popovídat, neboť na programu byla dále diskuze spojená s velkým představováním...“³⁹

Další typický motiv vyskytující se skoro v každé knize pro dívky je kluk, kterému nejde o nijak hluboké city a chce si jen užít. Důkaz, který nám potvrdí, že se tato situace vyskytuje opravdu často, nám poskytne kapitola č. 4, ve které budeme analyzovat román *Lásky a nálezy*.

Následující motiv, jímž se zabýváme i v dalších kapitolách, můžeme nazvat - alkohol a jeho následky. Autorka se zřejmě rozhodla vsadit na jeho „kouzelnou“ moc a případně prostor pro výmluvy a omluvy a zakomponovala ho i do této novely. Uvedeme si proto krátkou ukázkou, ve které naše slova potvrdíme.

„Stalo se. Ani nevím, kdy jsem vystřízlivěla, přišlo to jako rána pěstí. Najednou opojení alkoholu zmizelo a bylo to, jako by spadla nějaká clona, všechno to vzrušení a dychtivé roztřesení zmizelo jako mávnutím kouzelného proutku.“⁴⁰

3.3 Jazykové a lexikální prostředky

Poukážeme na nejnápadnější a nejtypičtější jazykové prostředky, které se v knize objevily.

Příběh vypravuje hlavní hrdinka, setkáváme se tedy s ich-formou, která je pro čtenáře atraktivnější, má možnost více se sžít s hlavní postavou a dějem.

Knihy je psána spisovným jazykem, v přímé řeči hlavní hrdinové mluví obecnou až hovorovou češtinou.

„Jste na LOTRconu poprvý?“⁴¹

„Ale to je děsně širokej pojem.“⁴²

³⁷ LANCZOVÁ, S. Jeden malý bezvýznamný pokus o report. In *Jak to bylo poprvé*. Český Těšín, Víkend, 2005. 160 s. ISBN 80-7222-370-4.

³⁸ Tamtéž, 156 s.

³⁹ Tamtéž, 158 s.

⁴⁰ Tamtéž, 167 s.

⁴¹ Tamtéž, 153 s.

„Eorl je **krásnej**. Krásní kluci bejvaj parchanti.“⁴³

Ve velké míře jsou zde užity termíny typické pro fantasy literaturu, kterým laik bez předchozí znalosti nemůže rozumět. Nepřekvapuje nás to, jelikož prostředí, ve kterém se děj odehrává, k užívání těchto prvků vybízí, i když o vhodnosti tohoto prostředí pro tento literární žánr bychom mohli dlouze spekulovat. Pro ilustraci si uvedeme pár ukázek.

„Bojovala jsem o **Středozeemi**. Za **skřety**.“⁴⁴

„(ostatně, kdo by za podezřelého nepokládal vysokého, černě oděného blondýna se **samurajskou katanou** připevněnou na zádech!)“⁴⁵

V textu se setkáme s několika názvy filmů či časopisů, které patří v době napsání knihy k populárním. Zvyšuje to autenticitu příběhu. Pro názornost si uvedeme pár příkladů.

„Tohle je něco, co si asi budu pamatovat až do konce života, ale **Bravu** nebo **Dívce** se s tím fakt chlubit nebudu.“⁴⁶

„konečně uvidí všechny tři díly **Pána prstenů**“⁴⁷

Autorka se snaží přiblížit jazyku mladé generace, užívá proto výrazy, s nimiž současná mládež dnes a denně přichází do styku. Následující úryvky nám naše slova jen potvrzují.

„jít klidně **pařit**“⁴⁸

„co se tak **zubíš**?“⁴⁹

„nás první polibek byl dost **trapný**“⁵⁰

⁴² LANCZOVÁ, S. Jeden malý bezvýznamný pokus o report. In *Jak to bylo poprvé*. Český Těšín, Víkend, 2005. 155 s. ISBN 80-7222-370-4.

⁴³ Tamtéž, 159 s.

⁴⁴ Tamtéž, 158 s.

⁴⁵ Tamtéž, 153 s.

⁴⁶ Tamtéž, 167 s.

⁴⁷ Tamtéž, 149 s.

⁴⁸ Tamtéž, 161 s.

⁴⁹ Tamtéž, 159 s.

⁵⁰ Tamtéž, 165 s.

Současná mládež si běžný život bez technických vymožeností už nedokáže představit, proto i v textu nalezneme několik zmínek o denně využívaných věcech mezi něž řadíme v první řadě mobilní telefony a počítač.

„Neodpovídal mi na SMSky.“⁵¹

„,Já ti to říkala, to jsou ty vztahy přes net‘“⁵²

3.4 Charakteristika hlavní hrdinky

Hlavní hrdina je středobodem celé novely. V tomto případě se jedná o patnáctiletou dívku, jejíž jméno je Vanessa. Dozvídáme se o ní jen velmi málo, jelikož děj je psán na pouhých třiceti stranách, proto autorka neměla možnost příliš postavy rozpracovat. Jak se ale dozvíme v následujících kapitolách, psychologická propracovanost hlavních postav se u této autorky nevyskytuje vůbec.

Vanessa je typická povrchní mladá dívka, která hledá lásku, zprvu prostřednictvím internetu, později na srazu fanoušků. Z chování a jednání poznáme, že je lehkovážná, naivní a dětinská. Kdo by hned v první den seznámení s někým intimně sblížil a pak čekal, že z toho vznikne velká láska ? Pouze naivní dítě.

Nalezli jsme zde mnoho společných prvků, které se vyskytují v jejích dívčích románech. K tomuto názoru dochází především komparací s předchozí a následující kapitolou. Jedná se o donchuanské chování, o komunikaci prostřednictvím internetu, o úryvky a termíny z fantasy, které jsou právě pro tuto autorku typické.

⁵¹ LANCZOVÁ, S. Jeden malý bezvýznamný pokus o report. In *Jak to bylo poprvé*. Český Těšín, Víkend, 2005. 159 s. ISBN 80-7222-370-4.

⁵² Tamtéž, 158 s.

4. ROZBOR KNIHY „LÁSKY A NELÁSKY“

V následující kapitole budeme rozebírat knihu, jejíž autorkou je Sandra Lanczová. Bude nás zajímat obsahová stránka, jazykový rozbor, charakteristika postav, téma, motivy, kompozice a v závěru knihu zhodnotíme. A proč jsme zvolili právě tento dívčí román? Jelikož je tematicky podobný knize autorčiny matky, které se budeme věnovat v páté kapitole.

Lásky a nelásky, jsou zatím autorčinou poslední knihou, která byla vydána v roce 2008. Podnětem k jejímu napsání jí posloužila vlastní zkušenost z vysokoškolského života. „*Tuto knihu jsem napsala v době, kdy jsem skutečně byla na koleji, studovala vysokou školu a potýkala se s milostnými patáliemi, takže je asi jasné, kde se vzala inspirace. Ovšem i kdyby se to mohlo zdát, tahle knížka skutečně není o mně. Já si prostě jenom v psaní nerada vymýšlím, měla bych pocit, že čtenáře podvádím. Nechci psát třeba o au-pair v Anglii, protože jsem nikdy au-pair nebyla, nedokážu a nechci si to představit, nebylo by to skutečné - i proto pokládám psaní dívčích románů a psaní fantasy za dva naprosto odlišné celky.*“⁵³

Jak již samotný název *Lásky a nelásky* napovídá, jedná se o dívčí román, jelikož jak jsme se již zmínili, v titulech dívčích románů se velmi často vyskytují slova jako „láska“, což nám tento titul potvrzuje. Název knihy je velmi podobný titulu Lenky Lanczové - *Lásky a nálezy*, která má takřka stejný motiv.

Dějová linie se odehrává v současnosti ve velkém městě, název není explicitně zmíněn, pozornému čtenáři však dojde, že se jedná o Brno, jelikož postavy jezdí „šalinami“, které jsou právě pro toto město typické. Hlavními aktérkami jsou dvě dívky - Nataša a Julie - hledající lásku. Sejdou se na vysokoškolské koleji v jednom pokoji, avšak jejich povahy jsou naprosto odlišné. Přes to všechno mají také něco společného – přišly z malého města do velkoměsta studovat na vysoké škole, seznamují se s danými zvyky, režimem, problémy a novými lidmi. Kniha je psána z perspektivy obou hlavních hrdinek, které se střídají ve vyprávění svých příběhů a zážitků.

⁵³ Viz příloha č. 1

Nataša, která si říká Taša, je velmi společenská a živá dívka, jejímž velkým „koníčkem“ jsou kluci. Julie je tišší, nenápadnější a středem jejího zájmu nejsou kluci, ale její koníček a tím je kreslení a především japonská *manga*.⁵⁴

Nataši připadá Julie podivínská, a proto se rozhodne, že ji seznámí se svým kamarádem Robertem. Přestože se Julie zdráhá, nakonec souhlasí. Od prvního okamžiku, co jej spatří se do něj zamiluje. V ukázce můžeme vidět typické nadšení druhým pohlavím.

„Taša mi sice o Robertovi říkala, že je úžasný, ale že bude tak hrozně moc úžasný, to jsem vážně nečekala... Je milej, chápavej, chce si se mnou povídat... And... and I think I'm in love! A ke všemu je tak krásný! Nikdy jsem neviděla kluka hezčího než je on... Mohla bych se na něj pořád dívat... Není to žádný bishonen z anime a dokonce ani žádný emo boy (ani ten sympatickej týpek, se kterým jsem se seznámila dnes ve studovně), ale kus chlapa. Seme, kterému bych chtěla dělat ukeho. Má ty nejzářivější oči, které jsem kdy viděla, a naprosto okouzující úsměv. A když se na mě směje, panebože... kdybych neseďela, asi se mi podlomí kolena. K tomu ten dokonale tvarovaný nosík a ostře řezaná brada ...“⁵⁵

Robert však Julii nebere příliš vážně, říká jí hezká slovíčka, je k ní milý, ale ve skutečnosti si chce především užít. Představuje typického hrdinu dívčích románů - krásný kluk s vysokým sebevědomím, do kterého se zamiluje spousta holek. Bez takového „hrdiny“ by dívčí román nebyl dívčím románem, jelikož představa, že se hlavní hrdinka zamiluje do průměrného kluka, který je milý, spolehlivý, by byla sice krásná, ale pro čtenářky nepřitažlivá.

Julie potkává ve škole spoustu nových lidí, mezi nimi také Huga, který ji svým způsobem zaujal, především tím, že je podobné povahy jako ona, spíše introvertní a spojuje je jejich hobby a povinnost zároveň a tím je výtvarné umění, které oba studují. Ve volném čase oba rádi kreslí a to především obrázky s japonskou tematikou, které se nazývají *anime*.⁵⁶

Julie stále raději tráví čas s Robertem - chová se k ní hezky, ale i méně pozorný čtenář zjistí, že to s ní nijak vážně a ani upřímně nemyslí. Julie mu však bezmezně věří a i přes své předsevzetí se s ním po pár dnech „vztahu“ vyspí. Od toho okamžiku o ni ztrácí zájem. Jedná se o klasickou zápletku, s kterou se setkáváme snad v každé druhé knížce tohoto žánru. Julii chvíli trvá, než uvěří tomu, že by toho byl ten „milý a úžasný“ Robert schopný. Nakonec ale zjišťuje,

⁵⁴ Podrobnější informace viz podkapitola 4.3

⁵⁵ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 20 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁵⁶ Podrobnější informace viz podkapitola 4.3

že ten pravý pro ni bude Hugo, který je jí bližší. Sice není tak hezký, ale je jí s ním dobře. V případě Julie se jedná o happyend, ale nenechme se zmýlit, jím celá kniha nekončí.

Taša je naopak velmi sebevědomá, trochu namyšlená a ke klukům přistupuje stejně jako Robert k holkám a možná proto si jsou tak blízcí. Takové chování se u holek vyskytuje jen málo, přesto v dívčích románech je tento typ dívek oblíbený, čtenářky mají koho obdivovat, jelikož takové vlastnosti jim jsou většinou cizí. Kluci představují pro Tašu výzvu, když se jí někdo líbí, tak ho musí mít. Ve velkém městě se jí otvírá spousta možností, na fakultě se seznamuje se spoustou kluků, mezi nimiž má zvláštní postavení Dominik, který ji zaujal, jelikož pro něj nebyla ze začátku tak zajímavá. Rozhodne se ho získat a „překvapivě“ se jí to začne dařit. Překvapivě je užito záměrně – copak by se tak krásné a sebevědomé dívce mohlo něco nepodařit? Dominik v ní právě vidí tu krásnou a sebevědomou dívku, netuší, že by byla schopná mu ublížit. Nemá ponětí ani o dohodě, kterou Nataša uzavřela s Robertem, který je nešťastný z toho, že jeho rozvedená matka si nastěhovala do bytu nového přítele. Robert po ní požaduje, aby mu pomohla se toho pána zbavit. Způsob, jenž zvolí, nechá na ni. Nataša po chvíli váhání na plán přistoupí s podmínkou, že on neublíží Julii. Jak už ale víme, to Robert nesplní a ani nás nijak zvlášť nezaskočí, že se nezachová jako správný a charakterní muž.

Jak nemilé zjištění nastane, když se Taša dozví, že přítel Robertovy matky má syna a tím není nikdo jiný než Dominik. Zápletka, která se dá zařadit až někam na „dno“ brakové červené knihovny. Čtenář by očekával, že od dohody upustí, ale nikoliv. Taša si myslí, že je to snad dokonce lepší, bude mít více možností vídat Dominika a zároveň splnit slib. Ano, možností vídat ho se jí naskytne opravdu více, přesto nás překvapí scéna, kdy se Nataša ocitne s Dominikem v bytě, do kterého přijde jeho otec a ona se ho pokouší svést, přestože ve vedlejší místnosti spí její přítel.

„Hmmm?“ dostanu ze sebe, sotva jsem zase schopná dýchat – předtím jsem na to naprosto zapomněla.

„Ale prostě si nemyslím, že je to rozumné,“ vysvětlí mi, ale nepouští mě. Zamumlám, že nechci být rozumná, a snažím se na něj lépe dosáhnout, abych ho mohla políbit pořádně, ale je příliš daleko. „To jsem si všiml,“ podotkne pobaveně a opět ucukne mým dychtivým rtům. Znaveně zase padnu nazpět do měkkého opěradla a rukama se opřu o jeho hrud. Tahle hra je namáhavá. „Ne, vážně, neblázni...“ pokárá mě polohlasem, když prsty sjedu k jeho opasku a bez sebemenšího

zaváhání (či snad bez svolení) jej prostě rozepnu, ale nijak více se mě nesnaží zastavit. ,Vždyť... vždyť je Dominik hned vedle... ‘ ‘⁵⁷

I otec dokáže ubližovat vlastnímu synovi, přestože je se situací velmi dobře seznámen. Čtenář chvíli nabýval dojmu, že už se Taša začíná chovat lépe, ale tato scéna potvrzuje, že nikoli. Asi by kniha bez této zvrácené zápletky nebyla zajímavá. A co teprve, když se čtenář dozví, že Nataša sázku vyhraje, ale přesto v aféře pokračuje. Knížka končí ve chvíli, kdy se Taša rozhoduje, jestli se ve čtvrtek sejde s Maxem, což je přítel Robertovy matky, a nebo v pátek s Dominikem.

4.1 Téma a kompozice

Hlavním tématem knihy je láska, o kterou obě hlavní hrdinky usilují a již ze samotného názvu to explicitně vyplývá. Každá z nich ji prožívá jinak, má jiné zkušenosti, představy a schopnosti ji získat a udržet, ale touha po ní je spojuje. Nikterak nás to nepřekvapuje, jelikož se jedná o naprosto typické téma, jež se objevuje v každém dívčím románu.

Jednotlivé dějové složky jsou řazeny ve sledu, ve kterém jdou logicky za sebou, tudíž se jedná o kompozici chronologickou.

Co se týče ukončení děje, hovoříme v tomto případě o otevřeném konci. Autorka nám přímo neřekla, jak to s hlavní hrdinkou (Natašou) dopadlo, nevíme koho si vybrala a jaké to mělo důsledky. Nyní už můžeme jen spekulovat, proč tomu tak bylo, zda si ponechává „otevřená vrátka“ k dalšímu pokračování, nebo nechává prostor pro čtenářovu fantazii.

4.2 Motivy

Uvedeme si několik motivů, s kterými jsme se v knize setkali.

Hned první z nich je velmi netypický - hlavní hrdinka Nataša představuje bisexuálně orientovanou dívku.

„,Copak? Máš na ni spadeno ty?‘ Cítím, jak se mi navalila krev do tváří. Robert pochopí, že uhodil na citlivou strunu, a nadzvedne ruce před sebe v čistě obranném gestu. Jsem bisexuální. A nestydím se za to.“⁵⁸

⁵⁷ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 163 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁵⁸ Tamtéž, 17 s.

Někteří mladí lidé mají v současné době problém se svou sexualitou, mohou je překvapit různá zjištění o sobě. Je proto podle našeho názoru dobré, prostřednictvím knih jim ukázat, že není ostuda být trochu jiný než ostatní. Záměr je dobrý, ale autorce se ho příliš nepodařilo zrealizovat. Hlavní hrdinku s tímto problémem bychom si představovali stydlivější, která se bude vnitřně se sebou „prát“, autorka z ní však navzdory našim představám vytvořila promiskuitního člověka.

Sandra se „jinou láskou“ zabývala i v knize „Mezi námi děvčaty“, kde se setkáme s lesbickou láskou, která představuje ústřední téma celé knihy.

Zápletkou, kvůli které nedopadl vztah Nataši a Dominika idylicky, byl paralelní vztah s jeho otcem. Tento motiv (kamarádka se snaží svést otce) můžeme nalézt také v knize Lenky Lanczové – *Tajná láska*.

„Zatrne ve mně. Propána, kde je?! Hnána tušením seběhnu dolů, nakouknu pootevřenými dveřmi do kuchyně a zahlédnu ji spolu s tátou u ledničky. Přikrčím se a snažím se zatajit dech, abych přes hlučné bušení srdce měla šanci zaslechnout, o čem spolu hovoří. Verče nerozumím, šeptá velmi tiše, nicméně tón zní naléhavě. Táta mluví o něco hlasitěji: ‚Verunko, ty jsi velice krásné děvče, ale musíš být rozumná. Jsem k tobě opravdu moc starej.. nepřerušuj mě, mohl bych ti dělat tátu... To nevdá možná tobě, mně jo. Dobrou noc.‘ ‚Takže ne?!‘ V uraženosti Verča vyjekne nahlas. ‚Samozřejmě, že ne.‘ Ujistí ji. ‚Je to hloupost. Jdi spát‘“⁵⁹

Jaroslav Toman k tomu dodává: „Autorka s nevídanou otevřeností odkrývá svým zvědavým čtenářkám tajemný svět erotiky a sexu a nevyhýbá se přitom ani jeho extrémním podobám...“⁶⁰

V románu Sandry Lanczové sice tato scéna skončila jinak, ale motiv už nebyl nový, jelikož téměř totožná scéna se objevila i u Lenky Lanczové. Kritický čtenář si proto může klást otázku, proč se v knihách od obou autorek objevují až tak otevřené scény. Čtenářky by časem přestalo bavit číst stále o lásce, která dopadne či nedopadne dobře. Autorky proto musí hledat motivy a témata, kterými budou šokovat a čtenáře si udržít, i když budou nuceny užít prostředků balancujících na hranici vkusu.

⁵⁹ LANCZOVÁ, L. *Tajná láska*. Vimperk: Víkend, 1996. 167 s. ISBN 80-85614-67-7.

⁶⁰ TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 17 s. ISBN 80-7204-140-1.

Kniha *Lásky a nelásky* nepřinesla do literatury nic nového, objevného. Jedná se opět o dívčí román, který pro to, aby zaujal čtenáře sahá po tématech, která hraničí se slušnou morálkou ve snaze zaujmout, šokovat. Jak jsme uvedli výše, dokonce i ty šokující motivy už nejsou ničím novým, už se objevily v knize její matky. Sandra tedy kopíruje nejen styl psaní, žánr, ale i motivy.

4.3 Jazykové a lexikální prostředky

„Úskalím ne právě snadno dobytým je textová výstavba dívčích próz, problematika vypravěče (ich-forma, er-forma), volba jazykových prostředků (mluva mládeže, studentský slang), stylizace pásma promluv (přímá řeč, nepřímá, polopřímá, dialog, vnitřní monolog), přiměřenost výrazových prostředků (nadbytečné dialogy, explicitnost výraziva) aj.“⁶¹

Kniha je psána spisovným jazykem, „pouze“ v přímé řeči a ve vnitřních monologích je užitá obecná čeština. Slůvko pouze je užitó záměrně, jelikož se v tomto příběhu vyskytuje velké množství dialogů a vnitřních monologů.

Autorka zvolila pro vyprávění příběhu ich-formu, která více vtáhne čtenáře do děje, a proto zde není potřebná role vypravěče.

Velmi nezvyklým prvkem, s kterým se setkáváme především v kapitolách věnovaných Julii, je užívání anglických výrazů či vět. Jedná se ve většině případů maximálně o jednu větu. Člověk, který neumí anglicky s tím bude mít problém, ale není to užitó v zásadních situacích, tudíž se neztrácí návaznost v ději. Jen je dobré položit si otázku, proč tomu tak je. V současné době je angličtina velmi populárním jazykem, zvláště mezi mládeží, proto se tyto výrazy vyskytují i v populární literatuře. Hlavní hrdinka sice studuje angličtinu a přiznává, že tento jazyk má ráda, ale když v běžném hovoru vedeném v češtině sem tam řekne slovo či větu anglicky působí to poněkud zvláštně. Opakují se zde především výrazy – *not really, of course, why not*.

„Of course, why not...’ souhlasím. ‚Já jsem Julie.“⁶²

„Robert se potěšeně usměje. ‚Tys o tom přemýšlela, že?’“

Mám pocit, že s ruměncem ve tváři musím vypadat jako úplný idiot., Not really... just a little bit...’ zamumlám. Jasně, že jsem o tom přemýšlela.“⁶³

⁶¹ VAŘEJKOVÁ, V. *Próza s dívčí hrdinkou II*. Ostrava: Scholaforum, 1995. 12 s. ISBN neuvedeno.

⁶² LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 99 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

„*Not really, ‘ usměji se na něj. ‚Jdeme dovnitř?’*“⁶⁴

„*Of course, why not... ‘ zamumlám a poslušně zavřu oči.*“⁶⁵

V textu se také objevují názvy pořadů, písní a filmů, v některých případech nejen názvy, ale i úryvky. Jedná se o věci, které jsou v době napsání knihy populární, zvyšují tudíž její popularitu, její autenticitu.

„*akorát že místo anime zírali z postele na **Přátele**, tuším*“⁶⁶

„*a dám stahovat další díl **Ouran High Schoul Host Clubu***“⁶⁷

„*‚Víš přece, jak to říkali v **Pulp Fiction***“⁶⁸

„*‚A co, dobrý? Vždyť jsem v nejlepších letech, a krasavec, to ti nestačí?’ nadhodí hlášku ze **Slunce, seno***“⁶⁹

„*Dominik mi jednoduše strčí pod nos lístky a já z nich vyčtu, že nás čeká nový díl bondovek **Casino Royale***“

„*Soustředím se na písničku, která zrovna začne hrát. **Malá dáma od Kabátů***“⁷⁰

„*jste v tomhle opravdu dobří, kam se na nás hrabou **Kluci v akci***“⁷¹

„*‚I’m singin’ in the rain, just singin’ in the rain, what a glorious feelin’*“⁷²

Současná doba je dobou techniky. Mladí lidé (a nejen oni) si spoustu věcí ve svém každodenním životě bez vymožeností techniky neumí představit. Mezi tyto věci patří i komunikace. Samozřejmě, že stále existuje komunikace tváří v tvář, ale už není jedinou možností. V dnešním světě můžeme sdělovat informace prostřednictvím mobilních telefonů, ICQ a spousty dalších komunikátorů, na kterých se řada z nás stává závislými. I v této knize se s nimi setkáme, objevují se zde SMS zprávy, chat z ICQ, které jsou od běžného textu odděleny buď kurzivou, nebo velkými tiskacími písmeny tzv. kapitálami. SMS zprávy jsou psány bez diakritiky, jak se s tím setkáme u většiny mobilních telefonů. Díky těmto moderním

⁶³ LANCZOVÁ, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 117 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁶⁴ Tamtéž, 63 s.

⁶⁵ Tamtéž, 112 s.

⁶⁶ Tamtéž, 29 s.

⁶⁷ Tamtéž, 29 s.

⁶⁸ Tamtéž, 41 s.

⁶⁹ Tamtéž, 98 s.

⁷⁰ Tamtéž, 146 s.

⁷¹ Tamtéž, 166 s.

⁷² Tamtéž, 45 s.

vymoženostem působí text přirozeněji, než kdyby současná hlavní hrdinka psala dopisy a posílala je po poštovním holubovi.

„...MAM CAS UZ OD DVOU. NA PREDNASKACH BYT PRECE NEMUSIM. CHCI TRAVIT CAS NEJAK ZAJIMAVEJI, NAPRIKLAD S TEBOU. R. MAS PRAVDU. TAKZE O PUL TRETI. KDE SI DAME SRAZ...?“⁷³

Sandra Lanczová je fanynkou *anime*, což je „označení japonských animovaných filmů a seriálů, které jsou kresleny japonským stylem *manga*...“⁷⁴ V knize se proto setkáváme s výrazy typickými pro dnešní mládež, jež se o tuto problematiku také zajímá. Bez znalosti souvislostí bychom výrazům spojenými s touto problematikou jen stěží rozuměli. Budeme se je tedy snažit vysvětlit a pochopit tuto pro nás zatím neznámou oblast.

Máme na mysli slova jako *anime*, *seme*, *uke*, *bishounen*, *manga*, *mecha*, *yaoi*, *otaku*, které jsou užity v těchto konotacích.

„Kluk zamyšleně listuje mým blokem a prohlíží si obrázek po obrázku. Je plný okatých *manga* holčiček a rytířů ve složitých brněních, jsou tu i japonsští draci a pár nesmělých a hlavně nepovedených pokusů o *mecha*. ‚Pěkný, moc pěkný. Máš ráda *mangu*?‘ pokračuje klidně a mě naprosto vyrazí dech. ... Že bych konečně našla někoho, pro koho není *anime* jenom kreslený film pro děti...? ... ‚Aha, mně je to jasný – *yaoi*, jak jinak, že? Abych pravdu řekl, ještě jsem nepotkal *otaku* dívčího pohlaví, která by *yaoi* neměla ráda,‘ poznamená pobaveně.“⁷⁵ „Není to žádný *bishounen* z *anime* a dokonce ani žádný *emo boy*, ale kus chlapa. *Seme*, kterému bych chtěla dělat *ukeho*.“⁷⁶

Bishounen nebo *shounen* je v Japonsku označení pro hezkého kluka. Pod výrazem *mecha* se skrývá anime s gigantickými roboty. *Yaoi* je žánr, ve kterém jsou hlavním tématem sexuální vztahy dvou dospělých postav - z nichž jedna je zpravidla *seme* (útočník) a druhá *uke* (příjemce). Tyto dva termíny jsou převzaty z japonských bojových umění. *Semem* máme na mysli chlapce a *uke* je pojem pro dívku. *Otaku* je hanlivý výraz pro osobu, která je nadšená

⁷³ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 33 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁷⁴ Dostupné na HTTP: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Anime> - staženo dne 24.3.2010

⁷⁵ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 10 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁷⁶ Tamtéž, 20 s.

*zálibami jako je anime, mangy atd. (pozn. V Japonsku se tento termín kvůli silnému negativnímu zabarvení neužívá).*⁷⁷

Jazykové prostředky, které Sandra volí, aby se přiblížila mladé generaci jsou následující: jedná se především o obecnou češtinu a výrazy typu: *poučuju, skvělej, hodnej*. Užívání termínů z oblasti *anime* a *mangy* a termínů z oblasti techniky.

Dále jsou zde užívány výrazy, které užívá současná mládež a umocňují emocionalitu knihy. Pro ilustraci si uvedeme pár z nich:

„*Dám si spicha*“⁷⁸ – dát si sraz, sejít se...

„*brašule*“⁷⁹ - bratr

„*emouši, emo*“⁸⁰ – styl chování, oblékání, který je v současné době velmi populární

Humor je nedílnou součástí každé knihy, která je určena pro oddechové čtení. Pokaždé se vyskytuje v jiné míře a v jiné formě. Sandra Lanczová užívá humor, který je velmi blízký mladé generaci, jelikož ho užívá sama - jedná se především o ironii a nadsázku:

„*Bratr pozve svoji sestru, která je fanouškem anime a Japonska do luxusní restaurace na sushi. ‚Tolik peněz tady nemám!‘... Robin objednal sushi. Dáma na něj pátravě pohlédla: ‚To si jistě dáte jenom jako předkrm, že?‘ Robin naprázdno polkl. ‚Ale kdepak. Jen tudy projíždíme, nemáme moc hlad. Naobědváme se až v Paříži.‘*“⁸¹

„*‚Psala mi matka, prý se ti nemůže dovolat, tak ti mám vyřídit, že se na tom rautu zdrží a že máš připravit večeři.‘ ‚Já?‘ povzdechne Robert. ‚To je báječné. Za tohle budu muset Maxovi fakticky poděkovat. A matce taky. Vždyť ví, že na tohle já nejsem... Já přece převarím i vajíčko natvrdo!‘*“⁸²

„*‚Švábi?!‘ ‚No jo, švábi,‘ přikývla. ‚Můj mladší brácha má dneska narozeniny a já mu koupila tři šváby. Vždycky chtěl mít nějaký domácí zvířátko, tak jsem si řekla, že mu jeho přání splním.‘*“⁸³

„*Sehnu se pro tašku s nákupem. Ve chvíli, kdy mám hlavu u jeho slabin, Dominik nadšeně vykřikne: ‚No! Proč zrovna teď paní Veronika nevykoukla ven?‘*“⁸⁴

⁷⁷ Dostupné na HTTP: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Otaku> - staženo dne 24.3.2010

⁷⁸ LANCZOVÁ, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 60 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁷⁹ Tamtéž, 67 s.

⁸⁰ Tamtéž, 68 s.

⁸¹ Tamtéž, 28 s.

⁸² Tamtéž, 113 s.

⁸³ Tamtéž, 99 s.

Již jsme se zmínili, že značnou roli v dívčích románech hraje móda, kosmetika a oblečení⁸⁵ a v této knize se nám to potvrzuje. Setkáváme se zde nejen se zájmem o oblečení, ale důraz je kladen také na značky oblečení.

„*elastické šatičky s malou fajfkou Nike na rameni*“⁸⁶

„*Dneska má na sobě tričko s Cradle of Filth*“⁸⁷

„*AXE je prostě AXE*“⁸⁸

Typické pro Sandru Lanczovou, pokud mluvíme o jazykových prostředcích je to, že užívá často anglická slova, termíny z oblasti anime a vsuvky či příběhy z oblasti fantasy. Anglické výrazy se v její tvorbě objevují proto, že angličtinu studovala a má k ní velmi blízký vztah, termíny z oblasti anime a fantasy jsou v knihách zařazeny proto, že tato dvě témata patří k Sandřiným velkým koníčkům.

4.4 Charakteristika hlavních postav

„*Ústředním bodem, ke kterému se sbíhají a od kterého se rozbíhají všechny nitky literárního díla, je hrdina.*“⁸⁹ V našem případě se jedná o hrdiny dva, respektive hrdinky – Natašu a Julii, které jsou svými vlastnosti a chováním ve vzájemném protikladu.

Nataša je velmi sebevědomá devatenáctiletá mladá dívka. Představuje typickou sebevědomou hrdinku dívčích románů, ke které mají možnost náctileté slečny vzhlížet. Její rodiče se o ní příliš nezajímají, proto je nepřístupná a navenek okolí ukazuje jen svou tvrdou skořápku, aby lidé nepoznali, jak se cítí uvnitř. Je spíše zaměřena na vizuální stránku, jak u sebe, tak u druhých. Nezajímá se tolik o to, co má člověk uvnitř, proto si dovede tak zahrávat s druhými lidmi a jejich city. Velmi dbá na zevnějšek nejen druhých, ale především sama sebe. Vyhledává společnost a velmi ráda na sebe poutá pozornost a to především opačného pohlaví, kterou ke svému životu potřebuje.

⁸⁴ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 98 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁸⁵ Podrobnější informace viz kapitola č. 1

⁸⁶ LANCZOVA, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 89 s. ISBN 978-80-7222-521-7.

⁸⁷ Tamtéž, 92 s.

⁸⁸ Tamtéž, 163 s.

⁸⁹ HRABÁK, J. *Poetika*. Praha: Československý spisovatel, 1977. 257 s. ISBN neuvedeno.

Julie je stejně stará jako Nataša, pochází také ze stejného města, jelikož obě dívky navštěvovaly stejnou střední školu, a proto se celkem dobře znají. Julie nepatří k výrazným typům dívek, je uzavřenější, nevyhledává tolik společnost, jelikož touží mít čas na svůj velký koníček, jímž je *anime*. Nepečuje tak o svůj vzhled. Je naivní, přátelská, milá. Nemá moc zkušeností, co se týče vztahů s kluky, proto je stydlivá. Jak můžeme z následujících vlastností vyčíst, jedná se o přesný protipól sebevědomé Nataši. Tento charakterový typ dívky představuje další stereotyp v dívčích románech. Stydlivá dívka se ocitne v různých situacích a nakonec získá lásku a sebevědomí, jak můžeme vidět i v tomto případě.

5. LENKA LANCZOVÁ

Lenka Lanczová je matka Sandry Lanczové, také spisovatelka, která tvoří už delší dobu a tudíž je známější, a proto se jí budeme také zabývat. Seznámíme se v krátkosti s jejím životem a důvodem, proč se rozhodla psát a dozvíme se, proč právě tento druh literatury se jí stal osudným.

Lenka Lanczová se narodila roku 1964 v Dačicích, žila a žije však ve Slavonicích. Vystudovala střední ekonomickou školu v Jindřichově Hradci. Už od roku 1987 pracuje jako knihovnice ve Slavonicích.

Lenka Lanczová je spisovatelkou od 90. let, přestože svůj první pokus napsala už ve 13 letech. Schovala jej však „do šuplíku“, dále upravovala a vydala až po revoluci. Jednalo se o knihu *Znamení blíženců*. Od té doby napsala přes 50 dívčích románů a za některé z nich získala i mnohá ocenění. Její knihy se zabývají různými problémy, které jsou zrovna aktuální a které trápí současnou mládež. Jistě najdeme menší rozdíly v knihách, které vyšly v 90. letech a těch, které vyšly v poslední době a to především u dobových záležitostí, které se týkají zábavy mládeže, prostředím aj.

Seznámili jsme se již s důvodem psaní Sandry Lanczové, proto bude jistě zajímavé porovnat, příčinu, kvůli které se rozhodla psát spisovatelka Lenka Lanczová. Odpověď jsme našli na jejích webových stránkách.

Jak jste se k psaní dostala?

„Jednoduše. Od malička jsem moc ráda četla - od pohádek přes příběhy a dobrodružnou literaturu, až jsem se dostala do věku, kdy se holkám začínají líbit kluci (a naopak), a tak jsem četla dívčí romány. Jenomže tenkrát jich vycházelo hodně málo a i u těch, které jsem měla k dispozici, mi stále něco chybělo, nebylo to ono, a tak jednou, když jsem ležela doma s angínou a nudila se, protože jsem neměla co číst, jsem se rozhodla, že si nějaký takový román napíšu, a že si ho napíšu tak, jak bych ho chtěla prožít, nebo alespoň si ho přečíst v knize. Vzala jsem si tužku a sešit, a protože mi bylo třináct let, vymyslela jsem si stejně starou hrdinku Evu, která se se svými rodiči a sourozenci přestěhuje z malého města do velkého, musí se seznámit se

*spolužáky. S novými přáteli pak jede na letní tábor, kde se zamiluje do svého instruktora... A tak vznikl román Znamení Blíženců.*⁹⁰

Nyní už známe důvod, kvůli kterému náš trh ročně zaplavují tzv. „Lanczovky“, ale bez povšimnutí nemůže zůstat fakt, proč se tato autorka rozhodla psát právě tento literaturní žánr. Zapátrali jsme na jejích webových stránkách a odpověď jsme našli.

Proč píšete právě dívčí romány?

„Nejspíš je to právě tím, že jsem začala psát ve třinácti to, co mě v té době nejvíc zajímalo. A nějak mi to zůstalo. Kdybych začala v pětadvaceti, asi bych psala detektivky. To, co píšu, je vlastně psychologie dospívání, která mě velmi baví dodnes - témata prvních lásek, přátelství, falešného kamarádství, mezilidských vztahů, stejně jako se v mých románech objevují vážnější témata, jako je např. mentální anorexie, gamblerství, interrupce, znásilnění, apod. Píšu o věku, ve kterém se všechno prožívá naplno, kdy je toho tolik nového a lákavého. Je to zároveň i věk, kdy se toho dá hodně zkazit. Rozhodně ale v románech nementoruji, prostě jen vyprávím příběhy, kdy na osudech různých hrdinek ukazují, jak to vypadá a jak to může dopadnout, když se holka zachová v určité situaci tak či onak...“⁹¹

5.1 Rozbor románu „Lásky a nálezy“

Tato podkapitola bude věnována analýze románu od výše zmíněné autorky. Ve stručnosti se seznámíme s dějovou linií, rozebereme hlavní téma, motivy, jazyk a charakterizujeme hlavní postavy.

Kniha *Lásky a nálezy* byla vydána v roce 2004 jako jedenačtyřicátá kniha spisovatelky Lenka Lanczové. Dějová linie knihy se odehrává v současnosti převážně v Praze, občas v Bakově. Autorka k tomuto románu dodává: „Některé zážitky z prostředí VŠ, koleje i florbalu jsou podle mého syna Davida. Hlavní hrdinka se původně měla jmenovat Sára, jelikož však v té době vyšla Sandře kniha *Moje druhé já*, kde je hlavní hrdinkou právě Sára, změnila jsem ji na Alici a Sáru schovala "do zásoby".“⁹²

⁹⁰ Dostupné na HTTP: http://www.lanczova.cz/caste-dotazy.php?otazky_druh=psani – staženo dne 24.3.2010

⁹¹ Dostupné na HTTP: http://www.lanczova.cz/caste-dotazy.php?otazky_druh=psani – staženo dne 24.3.2010

⁹² Dostupné na HTTP: http://www.lanczova.cz/obsah-knihy.php?ID_knihy=43 – staženo dne 25.3.2010

Hlavní hrdinka se jmenuje Alice, nechává si říkat Alka, neméně důležitou postavu představuje její nejlepší kamarádka Johana. Oběma dívkám se podařilo úspěšně odmaturovat a byly přijaty na vytouženou vysokou školu, každá však na jinou – Alka na filozofickou, Johana na právnickou. Společným místem se jim nestane ani škola, ani kolej, jelikož Johana bude bydlet u své sestry v bytě, ale Praha obecně. Na koleji se Alka seznámí se spoustou lidí, především se svou spolubydlící Marianou a Faustem, s nímž společně navštěvují florbal.

Alice, narozdíl od Johany, která má bohaté rodiče a dobré finanční zázemí, si přivydělává na brigádě v pizzerii. Nabídku tohoto přivýdělníku sehnala prostřednictvím Johaniny sestry, jejíž přítel tam pracuje. V pizzerii se seznamuje se spoustou lidí, mimo jiné také s Adamem, který jí velmi imponuje. Po bližším seznámení s politováním zjistí, že je zadaný. Pro něj to však nepředstavuje žádnou překážku. Komunikují spolu, občas zajdou na kávu a dojde mezi nimi i k intimnějšímu sblížení. Adam jí totiž neustále namlouvá, že jeho přítelkyně je pro něj pouze spolubydlící a že pro něj nic neznamena. Pozornější čtenář již ví, že jedná se o typické donchuánské chování. Když však Alka zjistí, že tomu tak není, rozhodne se to ukončit.

Následující ukázka zachycující tento rozchod, dokazuje, že přestože je Alka studentkou vysoké školy, chová se velmi naivně až dětinsky. Z úryvku je patrné i stereotypní chování kluků či mužů, kteří jsou ochotni za každou cenu lhát, jen aby dostali dívku tam, kam chtějí.

„Budeš se stěhovat?“

„Stěhovat? Proč?“

„No, jestliže je těhotná, předpokládám, že se bude chtít asi vdávat, ne? Přece tu nebudeš žít s ní a tím jejím.“

„Nebudeme předbíhat.“ mávne rukou. ... „Adame?“ zeptám se přímo, protože jeho uhýbání mi přijde podezřelé. „Je nějaká možnost, že jsi otec ty?“

„Možný je to všechno,“ odvětí váhavě. ... „Ježišmarjá, je to tak těžký pochopit? Když vedle sebe ležíme na jedné posteli, i když dost široký, je těžký občas neulítnout...“ ... „Lásko, tebe miluju a to, že jsem občas vlezl i na Ivetu, na tom přece nic nemění a ničemu to nemůže vadit.“

„Nevím, čemu to nemůže vadit, ale zato vím, komu to vadí. Mně. Promiň, ale takhle to nejde.““⁹³

Zřejmě aby se čtenář nenudil, je před Alicí další „zkouška“. Johana, její kamarádka má přítele s kterým má jet k jeho rodičům. Má však jiné plány a jelikož to slíbila, poprosí Alku, aby

⁹³ LANCZOVA, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 190-191 s. ISBN 80-86891-16-X.

ji zastoupila. Jedná se o klasickou zápletku, o které jsme se již zmínili (záměna jedné dívky za druhou), i když v jiném kontextu. Alice s plánem souhlasí. Johana má radost a místo pohřbu, na který se vymluvila, odjíždí s jiným kamarádem do Norska. Opět se setkáme s prvkem typickým pro Lenku Lanczovou, a tím je promiskuita. Alka jí svou alternativu měla poskytnout alibi. Tento promyšlený a nevinný plán však nevyjde podle představ. Alice sdílí na návštěvě lože s Johaniným přítelem, jelikož jim ho rodina tak přichystala. Oba se domnívají, že tuto situaci hravě zvládnou, brzy však zjistí, že se mýlili. Mrzí je to, ale rozhodnou se Johaně nic neříct. Jakub se do Alice zamiluje. Alka se tomu zprvu brání, ale nakonec podlehne - byla to přece její tajná láska. Další zápletky, s kterými se setkáme v mnoha dalších knihách a která má čtenáře zvednout od stolu. Johaně však ani jeden nic neřekne. Ta začíná tušit, že se něco děje. Přestane se dokonce stýkat s kamarádem z Norska. Jakub i Alka se rozhodnou, že už nebudou nic skrývat a že to před Vánocemi Johaně řeknou. Ta se vybourá a leží v nemocnici. Jakuba se Johany zželel a rozhodne se zůstat s ní, proto Alka zůstane sama - zklamaná, smutná. Měli bychom se začít obávat, že se nedočkáme šťastného konce?

Z tohoto trápení jí pomůže kamarád z kolejí přezdíváný Faust. Mezi nimi je čistě přátelský vztah, mohou si říct úplně vše. Faust měl donedávna přítelkyni a věrnost je něj ve vztahu velkou prioritou. Alku by nikdy nenapadlo, že by mezi nimi mohlo být něco víc, je to jen dobrý kamarád, který jí velmi pomohl v začátcích studentského života.

Alice se mu svěřila se svým trápením a jak je to pro ni doma těžké. Faust jí tedy nabídne, ať přijede do Prahy, jelikož on je tam na kolejkách a mohou tak oslavit Silvestr spolu. Ona souhlasí, jelikož každé řešení je pro ni lepší než zůstat doma se svým splínem. Při výstupu z vlaku Fausta skoro nepoznává – ostříhal se a velice mu to slušelo. Alka o něm začala poprvé v životě přemýšlet jinak než o svém kamarádovi. On na tom byl podobně, tudíž se happyend nakonec dostavil. V knize této autorky nás to vůbec nepřekvapilo.

5.1.1 Téma a kompozice

Hlavní téma knihy se objevuje explicitně již v názvu, a je jím opět láska a s ní spojené trápení a štěstí při rozchodu či novém setkání. Jelikož se jedná o dívčí literaturu, jak již bylo mnohokrát zmíněno, u tohoto literárního žánru nečekáme ani jiný hlavní spojující prvek.

Jednotlivé dějové složky jsou uspořádány v časovém i logickém sledu, hovoříme tedy o kompozici chronologické.

V knize není přímo napsáno, jak skončí, jedná se proto o otevřený konec. Dozvídáme se, že se Alici začal líbit její kamarád, ale nevíme, zda opravdu budou spolu a co se bude dít dál. Proč autorka zvolila otevřený konec, zůstává jejím tajemstvím, my o tom můžeme pouze spekulovat – může to být prostor pro volné pokračování, nebo autorka nechala pracovat čtenářovu fantazii.

V knize se objevuje velké množství dialogů, které v knihách vedou ke spádu děje, u obou autorek se však setkáváme s opačným efektem, jelikož dialogů je značné množství a děj tak zpomalují.

Setkáváme se zde také s hromaděním přídavných jmen, které vedou k retardaci děje. Pro ilustraci si uvedeme příklad:

„...mi jedny skvělé elastické bokovky s odřenými záhyby pasují a jsou delší jen o trošičku, bude stačit ustříhnout jen malý kousek.“⁹⁴

5.1.2 Motivy

V knize se setkáme se spoustou situací, které nejsou pro tuto autorku ničím novým, objevují se tedy i v jejích dalších knihách.

Nalezneme zde schematický motiv zrady nejlepší kamarádky, kdy jedna svede přítele té druhé. A aby z toho nevyšla ta dotyčná jako potvora, autorka do této situace zakomponuje vliv alkoholu, který by měl představovat jakousi omluvu. Jedná se opět o velmi pokleslý motiv, jímž se spisovatelka snaží zaujmout a udržet si čtenáře.

*„,Ta podlaha je nějak vratká,‘ uchichtnu se.
,Sleduju,‘ baví se a odstraní mi pramen vlasů z tváře.
,Mám obě nohy?‘ zeptám se pochybovačně, jelikož ta levá, zkroucená pod tělem, mě začíná podezřele brnět.
,Neboj,‘ konejší mě. ,Akorát se ti trošku pomotaly.‘ ...
Pohled, který si vyměníme z očí do očí působí jako škrtnutí zápalky. Štěpán se ke mně skloní a jeho ústa nedočkavě vyhledají ta moje, zatímco jednou rukou mi hladí a tiskne nahý zadeček, druhou ze mě tahá už tak vyhrnuté tričko výš a výš...“⁹⁵*

⁹⁴ LANCZOVA, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 7 s. ISBN 80-86891-16-X.

⁹⁵ Tamtéž, 215-216 s.

Tento motiv, jak jsme již uvedli, nalezneme také v knize *Nebe plné hvězd*.

„*Aneta má stejně štěstí, usoudím s povzdechem.*

„*Proč? Že nebude spát obutá?*“

„*Taky, usměji se. Ale hlavně proto, že má tebe. Správní kluci fakt skoro vymřeli. Jája měla pravdu.*“ ...

Havranovy oči se zdají tmavší než obvykle, vlastně jsem si nikdy nevšimla, jaké je má, takhle zblízka jsme u sebe za těch osm let poprvé. Zapomenu, co jsem vlastně chtěla říct, protože Havran náhle zruší i tu nepatrnou vzdálenost, která naše tváře od sebe dělí, a já ucítím jeho chtivé rty na svých. Zavřu oči a pootevřu ústa....

Alkohol zbavuje zábran a vyvolává nejen euforické stavy, ale i chuť na sex, takže mu polibky oplácím...“⁹⁶

Další stereotyp, který se velmi často objevuje v dívčí literatuře, je dívka toužící po lásce, kterou nakonec nalezne u kamaráda, o němž by si to nikdy předtím nemyslela. Jako důkaz, že se jedná o stereotyp, nám poslouží dvě ukázky, jak z knihy *Lásky a nálezy* od Lenky Lanczové, tak z dívčího románu *Andílci a machři*, jehož autorkou je Sandra Lanczová.

Ukázka od Lenky Lanczové:

„*Není divu, že sem ho málem nepoznala! Čekala jsem výstředního Fausta s černým knírkem a bradkou a do běla obarvenými vlasy s vytetovaným hadem na temeni, zatímco ten, co na mě čeká, je přebarvený zpátky na hnědo, hladce oholený a až nečekaně hezký! Vzpomenu si, co před odjezdem na vánoční prázdniny slíbil: že ho nepoznám! A také že pokud se obarví zpátky na svůj odstín, bude to kvůli mně...“⁹⁷*

Ukázka od Sandry Lanczové:

„*TAK PROČ SES NEZEPTALA? ANO, NAPSAL JSEM TO JA. PROSTE JSEM MEL JENOM STRASNOU CHUT TI VSECHNO VYSVETLIT. UVEDOMIL JSEM SI, ZE TE VLASTNE VELMI MILUJU, A TYS BYLA ZROVNA V KINE S TIM LIBOREM... TO MNE HROZNE MRZELO. TAK, A TED SI O MNE RIKAS, ZE JSEM NEJVETSI PITOMEC POD SLUNCEM, VID?*“

⁹⁶ LANCZOVA, L. *Nebe plné hvězd*. Most: Víkend, 2006. 73 s. ISBN 80-86891-48-8.

⁹⁷ LANCZOVA, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 284 s. ISBN 80-86891-16-X.

To, že mi tečou slzy, si uvědomím až ve chvíli, kdy mi je Nela setře kapesníkem a tiše se zajímá, co tedy napsal. Ani vlastně nevím, proč brečím. Vždyť jsem vlastně šťastná...

NE, NEJSI PITOMEK. JA TE TOTIZ TAKY MOC MILUJU. ⁹⁸

Typickým prvkem, který se objevuje v mnoha knihách Lenky Lanczové jsou neúplné rodiny, rozvedené rodiny, a nebo rodina, kdy matka žije s přítelem. Nepřekvapí nás proto, že hlavní hrdinka Alice žije v rodině s matkou a nevlastním otcem. Jedná se o reflexi reality, která představuje zdroj potencionálního konfliktu.

Také Svatava Urbanová poukázala na tento jev a uvádí, že Lenka Lanczová využívá svá oblíbená konstrukční témata, mezi ně patří mimo jiné „*tři typy rodinného zázemí (neúplná rodina, úplná rodina s nevlastním otcem, úplná rodina)*“ ⁹⁹

„*„Má pravdu,‘ zastane se mě Slávek, po kterém se mamka už tři roky jmenuje Wolfová, zatímco my s bráchou jsme a budeme po tátovi Beránkovi navždy. Tedy, já minimálně do doby, než se vdám.*“ ¹⁰⁰

Nalezli jsme mnoho motivů, které můžeme označit jako charakteristické pro tvorbu Lenky Lanczové, jelikož jsme se s nimi setkali i v dalších jejích knihách. Poukázali jsme mimo jiné i na motivy, které má společné s tvorbou Sandrou Lanczovou. Můžeme tedy říci, že autorka tvoří knihy se stále se opakujícími motivy a některé z nich se objevují i v románech Sandry Lanczové.

5.1.3 Jazykové a lexikální prostředky

Román je psán spisovným jazykem, v přímé řeči a vnitřních monolozích je užitá obecná, nespisovná čeština, v extrémních situacích se objevují i vulgarismy.

„*prý se přiřezal do **nejdebilnější** rodiny ve střední Evropě , ...*“ ¹⁰¹

„***Idiot**, ‘doplním ho.*“ ¹⁰²

⁹⁸ LANCZOVÁ, S. *Andělci a machři*. Český Těšín: Víkend, 2004. 157-158 s. ISBN 80-86891-02-X.

⁹⁹ URBANOVÁ, S. *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 2003. 300 s. ISBN 80-7198-548-1.

¹⁰⁰ LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 10 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹⁰¹ Tamtéž, 231 s.

¹⁰² Tamtéž, 115 s.

Knihy Lenky Lanczové jsou psány v ich-formě, proto ani tato není výjimkou. Ich-formu považují čtenáři za přitažlivější, jelikož mají možnost se lépe sžít s hlavním hrdinou. Role vypravěče by v tomto případě byla nadbytečná.

Autorka se snaží přiblížit mladé generaci, volí proto jazykové prostředky, které současná mládež užívá, což se týká také technických věcí, jelikož současná doba bývá označována jako „dobou techniky“. Komunikace se proto uskutečňuje prostřednictvím různých technických vymožeností, mezi než patří především mobilní telefon a ICQ.

Zde můžeme vidět, že se technika objevuje i v běžných situacích.

*„Svůj současný **siemens** jsem dostala od mamky a Slávka k osmnáctinám...“¹⁰³
„... a společně s tím druhým klukem řeší cosi v **corelu**...“¹⁰⁴*

Následující ukázka představuje komunikaci prostřednictvím SMS zpráv.

*„ZA PUL HODKY STARTUJU. VAZNE NEPOJEDES‘
,NE, DIKY. AZ PRISTE!‘
,SKODA? TESIL JSEM SE NA TVOU SPOLEČNOST. TAK TEDA PRISTE.‘“¹⁰⁵*

Následující úryvek je část hovoru z ICQ, což je hojně užívaný prostředek ke komunikaci přes internet. Pro přiblížení se světu a prostředí mladých lidí je vhodné jej zařadit do knihy určené této generaci.

*„Faustus: Baf!
Alka: TO jsem se vyděsila! Kdo jsi?
Faustus: Tedy, Ovečko, takhle mě neznat!
Alka: Fauste?!
Faustus: Fanfáry hrají tuš! Jak to, že nejsi na horách?
Alka: No... jednoduše. Vrátil se k Johaně.
Faustus: Aha.
Alka: To je všechno, co mi k tomu řekneš?*

¹⁰³ LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 26 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹⁰⁴ Tamtéž, 45 s.

¹⁰⁵ Tamtéž, 68 s.

Faustus: Jako že bych ti měl kondolovat a říkat, jak mě to mrzí? Nemůžu, Ovečko. Mrzí mě to, ale jen kvůli tobě, že jsi nešťastná, protože ses do toho zase vrhla po hlavě a zase narazila. Jinak mám spíš radost, že ses toho hajzla zbavila.

Alka: Nebyl to hajzl.

Faustus: Tak charakter. Promiň, že jsem to nepoznal hned. ¹⁰⁶

Jak jsme již zmínili v kapitole o dívčím románu 90. let, velkou roli hraje oblečení především značky, proto nás nepřekvapuje, že se s tímto fenoménem setkáváme i v této knize. Pro ilustraci si uvedeme následujících pár příkladů:

*„Nakonec si džíny pořídím, v **Kenvelu** mi jedny skvělé elastické bokovky s odřenými záhyby kupodivu pasují ...* ¹⁰⁷

*„..., jenomže kluk v šedozelené bundě **Hannah**, který mě osloví...* ¹⁰⁸

*„Noční košile, mikina **HI-TEC**, skvělé elastické tričko...* ¹⁰⁹

V knihách Lenky Lanczové se velmi často setkáváme s důrazem na názvy hudebních skupin, filmů, herců, kteří jsou v době psaní knihy populární. Na čtenáře pak kniha působí věrohodněji, autentičtěji, ale také to může vypadat jako druh komerce a podbízivosti, kdy se autorka snaží konzumentům vnucovat „správný“ výběr hudby a filmů. Jako důkaz nám poslouží následující úryvky.

*„V listopadu tu budou **Tři sestry**.* ¹¹⁰

*„Z filmu, ‘ převezte ho. **Pulp Fictions**. ‘* ¹¹¹

*„Je mi jasné, že naráží na hlášku z **Básníků**.* ¹¹²

*„**R.E.M.**, moje krevní skupina, ‘ podotknu.* ¹¹³

*„Šíleně mi připomíná **Johnny Deppa** ve filmu **Devátá brána**.* ¹¹⁴

*„Restaurace je poloprázdná, krom vmlouvavých balad od **Enyi** linoucí se z reproduktorů...* ¹¹⁵

¹⁰⁶ LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 280 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹⁰⁷ Tamtéž, 7 s.

¹⁰⁸ Tamtéž, 284 s.

¹⁰⁹ Tamtéž, 268 s.

¹¹⁰ Tamtéž, 14 s.

¹¹¹ Tamtéž, 21 s.

¹¹² Tamtéž, 23 s.

¹¹³ Tamtéž, 60 s.

¹¹⁴ Tamtéž, 99 s.

„....., a my se společně s kosmickou lodí těžařské společnosti **Red Dwarf** vydáme na zábavnou pouť vesmírem.“¹¹⁶

„Kdo jinej by měl tak pitomou melodii, jako je Imperiální pochod ze **Star Wars**?“¹¹⁷

Humor je nedílnou součástí života, proto by kniha, která má představovat život současné mládeže, působila strojeně, kdyby v ní tento prvek chyběl. Autorka se snaží vystihnout humor, který je mladým lidem blízký, jedná se proto velmi často o ironii a absurdní situace, což si ukážeme i na následující ukázce.

„,Dáš si čaj?‘

,Cože?‘

,Čaj. Takový to, co se zalejvá horkou vodou a louhuje.‘¹¹⁸

V této části je zajímavé zmínit, že spisovatelka má ráda humor Járy Cimrmana. Jak jsme k tomu došli? Tento „velikán“ patří k oblíbencům hlavních hrdinek, které s oblibou užívají citace z divadelních her, nebo úryvky, týkající se právě Cimrmana.

„,Jste praštění,‘ řezu se smíchy.

,Nikdy nevíš, k čemu se ti taková židle hodí,‘ soudí Štěpán. ,Já bych ji nezatracoval!‘

,Třeba je to Jaruška,‘ míní Ondra.

,Jaruška?!‘

,Židle Járy Cimrmana,‘ vysvětlí mi. ,Ta, na který aspoň jednou – možná – velký mistr seděl. To neznáš?‘

,Jasně, že znám,‘ řehtám se. ,Jen mi to hned nedošlo.‘¹¹⁹

Už jsme se zmínili několikrát, že se Lenka Lanczová snaží přiblížit mladé generaci, proto používá i specifické jazykové prostředky, používané pouze touto věkovou skupinou. Pro ilustraci si jich pár uvedeme i s vysvětlením významu.

„prudiči“¹²⁰ = lidé, kteří otravují

¹¹⁵ LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 171 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹¹⁶ Tamtéž, 195 s.

¹¹⁷ Tamtéž, 203 s.

¹¹⁸ Tamtéž, 73 s.

¹¹⁹ Tamtéž, 85 s.

„ségry“¹²¹ = sestry

„cáklí“¹²² = nenormální

„zasurfuješ si místo po vlnách po koberci“¹²³ = být na internetu,

„z báglu“¹²⁴ = z batohu

Aby jazyk, kterým aktéři knihy hovoří, nepůsobil strojeně, je vhodné užívat obecnou češtinu v přímé řeči či vnitřních monologích.

„S plným břichem se snáz **přemejšlí**.“¹²⁵

„sem tam **šmejknou** hadrem“¹²⁶

„Stejně se všichni vysokoškoláci akorát **válej a chlastaj**, to je jediný, co na kolejích **dělaj**.“¹²⁷

„Štěpán je tvůj **velkej** objev?!“¹²⁸

Autorčin syn David, jak jsme již uvedli, poskytl mnoho cenných podnětů k napsání této knihy, jelikož studuje v Praze bohemistiku, stejně jako hlavní hrdinka Alice. Objevuje se zde proto mnoho termínů z oblasti bohemistiky a vysokoškolského života vůbec, což můžeme vidět v následujících úryvcích.

„V **indexu** mě straší zhruba dvacet předmětů, přece není možné mít jich tolik hned v prvním semestru! Předměty typu **praslovanština, staroslověnština, slavistika, lingvistika** a podobně mě děsí už podle názvů, natož abych tušila, co obnáší jejich studium!“¹²⁹

„Z dalšího češtinářského cvičení, tentokrát na **interpunkci**, bych sice prošla, mám jen tři chyby, ale také žádná sláva.“¹³⁰

„Co je to **vlys**? Slyším ho prvně! Napsala jsem ho s měkkým‘ ... Tenhle vlys je ve stavebnictví a architektuře. Vyplynulo to z té věty.“¹³¹

„Právě že **skripta na slavistiku** nemůžu sehnat!“¹³²

¹²⁰ LANZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 125 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹²¹ Tamtéž, 37 s.

¹²² Tamtéž, 196 s.

¹²³ Tamtéž, 111 s.

¹²⁴ Tamtéž, 28 s.

¹²⁵ Tamtéž, 38 s.

¹²⁶ Tamtéž, 111 s.

¹²⁷ Tamtéž, 113 s.

¹²⁸ Tamtéž, 94 s.

¹²⁹ Tamtéž, 36 s.

¹³⁰ Tamtéž, 123 s.

¹³¹ Tamtéž, 141 s.

Setkáváme se zde i se studentským slangem, který se již stal běžnou součástí slovníku studentů. Je užít záměrně kvůli věrohodnosti knihy a předpokládáme, že se autorka nechala opět inspirovat vlastním synem.

„*Jsi ve třetáku? Užasnu. Na fildě?*“
Na medině, převez mě podruhé.“¹³³

Uvedli jsme se mnoho typických znaků, které se objevují v tvorbě Lenky Lanczové, jimiž jsou především užívání názvy filmů a seriálů, názvy značek oblečení, nespisovné výrazy, slova typická pro současnou mládež, vše jsme zmínili výše. Přihlédneme-li k jazykové stránce Sandry Lanczové, nalezneme téměř totožné rysy.

5.1.4 Charakteristika hlavních postav

Alice představuje milou, mladou, hezkou, trochu bojácnou dívku, která se sžívá s velkým městem a zvyká si na nový způsob života. Ne vždy se zachová správně, ale snaží se vše dělat s těmi nejčistšími úmysly. Jedná se o typický charakter hlavní postavy v dívčích románech, kdy se mladé hodné dívce zpočátku nic nedaří, připadá si jako největší smolař pod sluncem, ale nakonec vše dobře dopadne a nalezne vytouženou lásku. Dívky to má utvrdit v tom, že i je potká stejné štěstí, proto se ke knihám stále vrací, přestože skončí většinou podobně.

Johana je pravým opakem Alice - sebevědomá, mladá dívka, která si s ničím neláme hlavu a bere od života vše, co nabízí. S těmito vlastnostmi se také v dívčích románech setkáváme často. Buď jsou hrdinkami „uťáplé“ dívky, které nakonec získají sebevědomí, a nebo naopak jsou jimi „mrchy“, které se poučí z vlastních chyb a napraví se. I v tomto případě se dočkáme kýženého happyendu. Johana si začne vážít lásky a přestane být promiskuitní.

Knihy Lásky a nálezy se odehrává sice v jiném prostředí, než na které jsme zvyklí v dívčích románech, přesto se zde setkáme se spoustou stereotypů, kýčovitých situací a nic nás nepřekvapí. Vše, co se v románu odehrává, se už s mnoha obměnami objevilo ve spoustě jiných knížek, jak jsme si ukázali, jen se děj zasadil do jiného prostředí a hlavní hrdinky dostaly nová jména.

¹³² LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 167 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹³³ Tamtéž, 30 s.

6. KRITICKÉ ZASTAVENÍ NAD TVORBOU LENKY LANCZOVÉ

Jak již bylo uvedeno, patří Lenka Lanczová k velmi populárním a čteným spisovatelkám 90. let, ale také posledního období. Jako důkaz nám poslouží různé ankety pořádané v knihovnách, a také fakt, že se s mnoha knihami probojovala do ankety „Kniha mého srdce“, o níž se v krátkosti také zmíníme.

Jaroslav Toman o jejích knihách říká: „*Tyto knihy jsou přímo nabity napínavými scénami a konflikty dospívajících dívek ve střetech s rodiči, učiteli a vrstevníky, v namlouvacích rituálech a erotických vzplanutích. Při bedlivější četbě však zaregistrujeme, že jsou konstruovány na stejném syžetovém schématu: po počátečním citovém zklamání a vystřízlivění z milostného vztahu hrdinka pozná a prožije opravdovou a šťastnou lásku, slibující životní naplnění. V dívčích příbězích také snadno odhalíme ideální a romantické charaktery, plytký děj, skleníkové prostředí, modelové situace, konvenční motivy a stereotypní postupy, vycházející vstříc očekávání a nenáročnému vkusu pubescentních čtenářek.*“¹³⁴

Jak jsme se již zmínili, v knihách Lenky Lanczové hraje velkou roli sex a erotika. I Naděžda Sieglová považuje tento rys za podstatný a dodává k tomu:

„*S obrovskou řemeslnou dovedností napsala dosud takřka třicet knih a zaplnila tak rychle všechny případné mezery žánru. Zatímco v roce 1992, kdy vyšla její prvotina Počkej na mě, Radko, byla medializace erotiky u nás ve svých počátcích a její prezentace Lanczovou mohla být chápána jako progresivní překračování dosavadních tabu, většina jejích dalších románů znamená rozměňování tématu až na úroveň příruček o sexuálním životě. Díla Lenky Lanczové provází řada klišé, jež zasahují jejich tvárnou i dějovou složku.*“¹³⁵

Jako důkaz uvádíme ukázkou z knihy *Lásky a nálezy*:

„*Pak mě položí na postel a ze svého nočního stolku vyloví šátek, kterým mi zaváže oči. Je to tak lepší, aspoň mě neznervózňuje Ivetina fotka v rámečku na protější zdi!*

Druhým šátkem mi připoutá zápěstí levé ruky k pelesti za hlavou, třetím znehybní pravou ruku. Samým očekáváním vzrušeně dýchám, div se nezalknu. Jsem napjatá a moje smysly

¹³⁴ TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 16 s. ISBN 80-7204-140-1.

¹³⁵ SIEGLOVÁ, N. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000. 15 s. ISBN 80-7204-139-8.

vybičované k prasknutí, když podle šustění slyším, že se také svlékl a vlezl si na postel, aby mohl celé moje tělo pokapat masážním olejíčkem a ten pak pečlivě rozetřít. Pocit, že mu jsem odkázaná na milost, umocňuje sílu prožitku, reaguji na každý dotek dost bouřlivě. Adam kvůli sousedům prozíravě zvýší hlasitost hudby, což se ukáže jako nezbytné, protože když se se mnou miluje, nedokážu se ovládnout, i kdybych sebevíc chtěla!“¹³⁶

Urbanová¹³⁷ shrnula rysy románů Lenky Lanczové a vidí je především v těchto základních znacích - rozvržení postav a konfliktů jejích románů je jednoduché, řadíme sem především problémy s milostným životem, po kterých následuje spousta rad a poučení, reakce na nové a aktuální sociální jevy apod.

Je možné říci, že podobný postup užívá také Sandra Lanczová, především co se týče aktuálních sociálních jevů (motiv bisexuality v knize *Lásky a nelásky* či lesbické lásky v románu *Mezi námi děvčaty*).

Proč hovoříme o Lence Lanczové jako o oblíbené autorce 90. let a možno říci i současnosti? Odpověď nalezneme opět u Svatavy Urbanové¹³⁸. „Odpověď koresponduje s fungováním struktur triviální literatury více než jinde. Lanczová dovede kombinovat postupy „uměleckého“ způsobu zobrazování dívčí problematiky a postupy populární epiky. Její splétání a rozplétání milostných peripetií a osobních vztahů není samoučelné. Vytváří se jimi jistý obraz současného života. Její oslovení čtenářek je neapriorní (nepodceňuje je, ale ani přímo nepoučuje), obrací se na citlivou a přemýšlivou bytost, jíž nestačí instruktáž, holá kastrace příběhu doplněná obrázky (jako např. v časopise *Bravo*), ale zároveň není ochotna (možná ještě ani schopna) číst romány složitě strukturované.“

„Románové série Lenky Lanczové rozpracovávají předchozí dějové zápletky a situace a soustřeďují se na prezentaci hrdinky v nových situacích. Je v nich uplatněn princip „inovace a opakování“, který je pouze zastírán aktuálními motivy třeba homosexuality, narkomanie, promiskuity, handicapu apod.“¹³⁹, jak zdůrazňuje Svatava Urbanová. Pro ilustraci si uvedeme ukázkou z knihy *Střípky mých hlásek*, ve které se jedná o aktuální motiv, v tomto případě o anorexii.

¹³⁶ LANCOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 189 s. . ISBN 80-86891-16-X.

¹³⁷ URBANOVÁ, S. *Metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 1999. 135 s. ISBN 80-7198-379-9.

¹³⁸ URBANOVÁ, S. *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Vobotia, 2003. 300 s. ISBN 80-7198-548-1.

¹³⁹ Tamtéž, 144 s.

„Místo abych si užívala volných dní s Adamem v kempu Zaječí, trčím spolu s podobnými zoufalci zavřená v psychiatrické léčebně. Takových hus, co kvůli kultu štíhlosti obětovaly zdraví a málem svůj život, je tu plno, neustále přibývají. A také občas ubývají. Včera jedna umřela. Napsala na rozloučenou dopis, prý takhle tlustá prostě nemůže žít, skrz mříž se rozbila okno v koupelně a jedním střepem si podřezala tepny na krku. V sedmnácti letech vážila 34 kilo a připadala si nemožně tlustá.“¹⁴⁰

Svatava Urbanová uvádí charakteristiku pro tvorbu Lenky Lanczové.

„U Lanczové mají převahu prázdninové příběhy prvních lásek s nezbytnou přírodní scénérií.“¹⁴¹

Abychom tento citát mohli považovat za pravdivý, našli jsme vhodný úryvek, který předchozí tvrzení potvrzuje:

„Přestože pláž těsně sousedí s obrovským a uřvaným kempem, v hodině duchů tu není ani živáčka. Drobné vlnky olizují písek a se šploucháním narážejí do mola, na jehož konci se usadíme. V rekreačním zařízení na protějším břehu svítí všehovšudy tři okna, městečko odtud není vůbec vidět. Kdyby se za našimi zády občas neozvaly výbuchy smíchu od táborových ohňů, mohla bych si myslet, že na téhle planetě existují jenom já a Patrik, kluk a holka, kteří o sobě donedávna neměli tušení a najednou podivnými shodami osudu spolu vnímají kouzlo červencové noci.“¹⁴²

Jaroslav Toman před knihami Lenky Lanczové varuje: *„Čtenářsky nesporně atraktivní knížky Lenky Lanczové v sobě skrývají jedno potencionální nebezpečí. Její konzumní tvorba pro dívky, v řadě případů se pohybující na samé hranici triviality, ale zároveň rafinovaně předstírající výsostně uměleckou kvalitu, může v zárodku devalvovat jejich namnoze ještě nevyhraněný čtenářský vkus a nadlouho fixovat jejich jednostrannou žánrovou a hodnotovou orientaci.“*

Jak jsme měli možnost z předchozích citátů vyčíst, autorka je považována za spisovatelku, jak už jsme sami několikrát zmínili, brakové literatury, která tvoří své knihy na stále stejných základech, přesto je populární, což nám dokazuje následující podkapitola.

¹⁴⁰ LANCZOVÁ, L. *Střípky mých lásek*. Vimperk: Víkend, 2000. 235.s. ISBN 80-7222-069-1.

¹⁴¹ URBANOVÁ, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004, 172 s. ISBN 80-7220-185-9.

¹⁴² LANCZOVÁ, L. *Tři na lásku*. Vimperk: Víkend, 2000. 165-166 s. ISBN 80-7222-031-4.

6.1 Lenka a Sandra Lanczová a „Kniha mého srdce“

Na podzim roku 2009 proběhla anketa, ve které čtenáři měli za úkol zvolit svou nejoblíbenější knihu. Výběr nominovaných knih byl opravdu široký – jednalo se jak o knihy z literatury pro děti a mládež, tak o knihy pro dospělé, objevily se tam jak knihy seriózní, tak knihy pro pobavení. Anketu nakonec vyhrála kniha Zdeňka Jirotky Saturnin.

Proč se však o této anketě zmiňujeme? Bylo pro nás velmi překvapujícím zjištěním, že se v této anketě objevila spousta knih (přesněji 48), jejichž autorkou je Lenka Lanczová a zaskočení jsme byli, když jsme se v této anketě setkali také s autorkou Sandrou Lanczovou a jejími šesti knihami, které představují více jak polovinu její tvorby. Neskončily sice tak dobře jako romány Lenky Lanczové, ale přesto nějaké hlasy od čtenářů obdržely.¹⁴³

Tato anketa nám dokazuje, že i když jsou tyto knihy kýčovité a právem se řadí k triviální literatuře, jsou čtené a mezi veřejností oblíbené. Považovali jsme proto za důležité tuto anketu zmínit, jelikož se domníváme, že se jedná o seriózní průzkum veřejného mínění.

¹⁴³ Dostupné na HTTP: <http://www.ceskatelevize.cz/program/knihamehosrdce/knihy/> - staženo dne 14.3. 2010

7. SROVNÁNÍ STYLU PSANÍ SANDRY A LENKY LANCZOVÝCH

První věc, která nás na jakékoliv knize zaujme, je její název. Podíváme-li se na titul románu Lenky Lanczové *Lásky a nálezy* a porovnáme ho s druhým románem od Sandry Lanczové *Lásky a nelásky*, tak je hned na první pohled patrné, že se od sebe příliš neliší. Oba názvy se skládají se ze tří slov, z nichž první dvě jsou naprosto identická, rozdílné je pouze poslední slovo.

Další důležitou věcí utvářející reklamu knihy, zvláště u dětí a mládeže, je jednoznačně její obálka. Měla by být poutavá, ne však přehnaná, kýčovitá, což v případě obou autorek bohužel je. Nemělo by nás to překvapit, jelikož obal koresponduje s obsahem. Obě autorky své knihy vydávají u stejného nakladatelství, proto se obálky jejich románů stylem nikterak neliší - vždy se setkáme s fotomontáží, na které jsou mladí lidé a v pozadí se objevuje romantický motiv. Nic neobvyklého, překvapivého. Spíše by nás zaskočilo, pokud by se nám nijak nenabízely, kdyby zůstaly jednobarevné, nekýčovité.

Pohybujeme se stále v oblasti literatury pro děti, a proto nesmíme zapomenout na důležitý rys, jímž se knihy pro děti a mládež vyznačují a tím je značné množství ilustrací. Asi nečekáme, že se v dívčích románech bude na každé straně objevovat barevný obrázek například od Heleny Zmatlíkové, ale přesto se s ilustracemi setkáme, ale pouze u starší autorky a u jejich starších vydání knih. Jedná se o černobílé ilustrace zobrazující vždy nějakou siluetu, ať dívčí nebo chlapeckou, jejichž autorem je Miroslav Havlíček. U románů Sandry Lanczové se s žádnými kresbami neseznamujeme, přestože ona sama velmi ráda kreslí. To je jediný rys, který z vizuálního hlediska odlišuje některé knihy obou spisovatelek.

Přejdeme přímo k ději výše zmíněných románů. Každá kniha má nějaký úvod, proto se i zde zmíníme o úvodních stránkách obou knih. Kniha by měla již po prvních pár stránkách čtenáře zaujmout, proto je počátek díla nesmírně důležitý. Úvod mají obě téměř stejný, jedná se o úvod náhlý, ihned jsme vpraveni do děje, nikdo nás s nikým neseznamuje, nepodává žádné složité vysvětlení či popisy, o co v knize půjde. V tomto se opět neliší.

Obě autorky zvolily pro své dva romány vysokoškolské prostředí. Hlavní aktérky zažívají problémy se životem ve velkém městě, se studiem na vysoké škole a spoustu dalších peripetií. Lenka Lanczová se však zhostila svého úkolu mnohem lépe než Sandra, kniha působí věrohodněji a více nás seznamuje se všemi různými problémy týkající se této oblasti. Ovládá

tedy spisovatelské řemeslo lépe než Sandra, která prostředí a různé detaily tak propracované nemá.

Hlavní postavy obou knih jsou mladé dívky ve stejném věku, které prožívají velmi podobné situace – nástup na novou školu, seznamování s novými lidmi a novým životním stylem a hledání lásky. Chybí tu psychologická propracovanost postav, jak už to v těchto románech bývá, vše se děje v rychlém tempu, od jedné zápletky ke druhé, ale na charakteristiku postav nezbývá čas.

Velmi zarážející je, že jak v románu *Lásky a nelásky*, tak v *Láskách a nálezech*, nalezneme dvě hlavní hrdinky, jejichž charakterový typ je velmi podobný. Jedna z nich si s ničím neláme hlavu, druhá tvoří její protipól. Jména a některé detaily je odlišují, jinak je možno říci, že se autorkám podařilo vytvořit téměř identické hlavní hrdinky v identickém prostředí.

Obě autorky pracují s motivy sexu a erotiky pro zvýšení atraktivity knih. Přesto u dříve vydaných knih Sandry Lanczové se nevyskytuje erotika tak často, jako je tomu u její poslední knihy. Tam se tento motiv rozvinul stejně jako u její matky. Sama k tomu dodává: „*Já s vydáváním knih začala v necelých sedmnácti – to člověku sex ještě nepřipadá tak důležitý, a když už tak mladý člověk začne sexuálně žít, zase se o tom pubertálně stydí mluvit, natož pak psát :). V mých posledních knihách sex už je naprostou samozřejmostí, protože píšu o vztazích, a vztah bez sexu je nesmyslný... nebo nezralý. Spolu se mnou rostou a dospívají i mé hrdinky – v té první jsem popisovala patnáctileté, šestnáctileté dívky v prváku na střední škole, v poslední knize *Lásky a nelásky* jsou už hrdinky studentkami vysoké školy. Prostě jsem k tomu všemu musela teprve dospět a dorůst :).*“¹⁴⁴

Pokud bychom srovnali poslední knihu s knihami Lenky Lanczové, tak je možné říci, že sexuální motivy a propracovanost erotických scén je téměř totožná. Pokud bychom přihlíželi ke starším knihám Sandry Lanczové, tam lze hovořit jen o zmínkách, sexuální scény nejsou tak podrobné a výstižné, jak jsme na to u „Lanczovek“ zvyklí.

Konec u obou knih je neuzavřený, přesto si dovoluujeme říci, že u „zkušenější“ autorky se právě na konci objevují prvky happyendu, kdy hlavní aktérka doufá, že našla svého prince na

¹⁴⁴ Viz Příloha č. 1

bílém koni. Což nám potvrzuje i citát Jaroslava Tomana: „Závěrečné hyppyendové pasáže příběhu L. Lanczovou naprosto usvědčují z červenoknihovnické manýry.“¹⁴⁵

„Chytím jeho pohled a v tu chvíli je jasné, že nejspíš přijdu o jedno přátelství, ale v konečném důsledku to zase tak špatně nevyzní. Seznam nálezů bude určitě větší než seznam ztrát!“¹⁴⁶

Tento rys u Sandry nenalezneme, žádné doufání v lepší zítřky, nic takového. Je to takový neobvyklý konec dívčího románu.

„A zhluboka se nadechnu. K Dominikově matce je to jen pár zastávek šalinou. Doufám, že z mé návštěvy bude mít Dominik radost. Mohli bychom se pomilovat, ještě mi nějaké kondomy v kabelce zbyly. Anebo taky ne. Mohli bychom zajít do kina. Nebo na pivo. A rozdat si to až potom, co se vrátíme domů.“

No a zítra... zítra bych třeba mohla zavolat Maxovi.“¹⁴⁷

V předchozích kapitolách jsme se ve značné míře zabývali zvolenými jazykovými prostředky, proto nám nyní poslouží jako důkaz pro srovnání. Začneme-li v nich hledat rozdíly, téměř žádné nenajdeme. Jediný rozdíl shledáváme v užívání specifických výrazů v knihách Sandry Lanczové, které jsou z oblastí jí blízkých (*anime, fantasy, anglicismy*). Až na tento rozdíl je možné říci, že obě autorky volí téměř shodné jazykové prostředky. Je to celkem pochopitelné, jelikož se snaží zaujmout stejnou cílovou skupinu a píšou stejný žánr.

Jelikož současná doba bývá označována jako doba techniky, objevují se tyto výdobytky i v knihách. Obě autorky jich užívají vhodně, nepůsobí to nijak kostrbatě, je to přirozené a souvisí to se současnou mládeží. Setkáváme se s nimi v obou knihách, proto můžeme tento rys přičíst k dalším společným.

Humor je součástí většiny knih, jde však o to, o jaký druh humoru se jedná. Jak jsme měli možnost si všimnout, v obou románech nalézáme ironii, černý humor, tudíž ani v této oblasti se autorky výrazně neliší. Jediné, co můžeme považovat za odlišnost, je důraz na humor *Járy Cimrmana*, s kterým jsme se setkali v románu Lenky Lanczové.

¹⁴⁵ TOMAN, J. *Trivialita a kých v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 17 s. ISBN 80-7204-140-1.

¹⁴⁶ LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 284-285 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹⁴⁷ Tamtéž, 190 s.

Je zajímavé podotknout, že Lenka Lanczová volí pro své romány, příběhy i novely většinou prostředí jí známé, tj. okolí Slavonicka a tato místa se v jejích knihách neustále opakují, přestože jsou psána pod „šiframi“. Jak sama říká: „*Nechci používat pravé názvy, protože bych si tím zavřela vrátka k improvizaci a fantazii, musela bych to popisovat přesně tak, jak to v tom či onom městě je, a tak raději volím tzv. krycí názvy - pod vymyšleným názvem se skrývá nějaké skutečné místo. Např. Račice = Dačice, Chválovice = Slavonice, Nížany = Staré Město pod Landštejnem, Kozí hrádek = hrad Landštejn, Mokrá louka = kemp Zvůle, Bakov je pak směsice Ostravy a Českých Budějovic, atd.*“¹⁴⁸

„*Bakov je v podstatě malá díra. Ne po granátu, jako jsou Nížany, to bych přeháněla, ale díra jsou také. Sice tu je pár hypermarketů s otevírací dobou nonstop, na hlavní třídě drahé značkové obchody, několik bank, škol, pár knih, ale pořád je to jen maloměsto.*“¹⁴⁹

„*V pátek zažiju hororovou cestu autobusem do Račic.*“¹⁵⁰

Sandra v tomto případě vybočuje, konkrétní názvy míst neuvádí vůbec. „*Chtěla jsem se tomuhle vyhnout, už proto, že mamka má svůj Bakov a přidružené vesnice něco jako poznávací značku. Ve svých knihách se důsledně vyhýbám jakémukoliv označení měst, nikdy je nejmenuji (i když těm pozornějším asi určitě dojde, že když mí hrdinové jedou do školy šalinou, těžko se budou nacházet v Praze). Výjimkou je jen vesnička Lhotka, která má předobraz v jedné mé oblíbené vsi, kam jezdím na prázdniny.*“¹⁵¹

Jak je patrné z řádků uvedených výše, našli jsme rozdíl, který autorky od sebe odlišuje.

Pokud si sečteme počet odlišných rysů, zjistíme, že je jich poskrovnu, docházíme tedy k závěru, že autorky píší velmi podobným způsobem, liší se pouze v některých specifických situacích, které jsme již zmínili.

¹⁴⁸ Dostupné na HTTP: http://www.lanczova.cz/caste-dotazy.php?otazky_druh=prostredi – staženo dne 24.3.2010

¹⁴⁹ LANCOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 257 s. ISBN 80-86891-16-X.

¹⁵⁰ LANCOVÁ, L. *Počkej na mě, Radko*. Vimperk: Víkend, 1998. 5. s. ISBN 80-85614-90-1.

¹⁵¹ Viz příloha č. 1

7.1 Nakladatelství Víkend

Obě autorky (Sandra i Lenka Lanczová) vydávají své knihy prostřednictvím nakladatelství Víkend, proto jsme se rozhodli uvést pár informací o tomto v současné době velmi populárním nakladatelství.

Nakladatelství bylo založeno v roce 1990, kdy v tehdejší Československu po zrušení cenzury vznikla mnohá další nakladatelství. VÍKEND se věnuje jak zábavné literatuře, tak literatuře faktu. Postupem času se zde profilovalo pět edic, dvě z nich se jmenují Myslivost a Rybářství a jejich profil, jak poznáme již z názvu, je ryze zájmový. Další edice s názvem Pryč s nudou má za úkol čtenáře pobavit. Pro literaturu faktu byla vytvořena edice Skutečné kriminální příběhy. Poslední edicí představuje Čtení pro dívky.¹⁵²

„Základním kritériem pro zařazení knih do ediční řady Čtení pro dívky je podle majitele nakladatelství Jiřího Černého čtivost a atraktivita, přičemž by se nemělo jednat o tituly spadající do kategorie tak zvané červené knihovny.“¹⁵³

Díky spolupráci se Stanislavem Rudolfem začalo nakladatelství Víkend vydávat také dětskou literaturu. Od roku 1994 začala spolupráce mimo jiné i s Lenkou Lanczovou a do dnešní doby jí bylo vydáno přes padesát titulů. *„Tvorba této autorky je imponující především kvantitou, přesto nikterak netrpí nezájmem čtenářstva, byť toto se rekrutuje zejména z těch, kdo neusilují o autentické a esteticky kvalitní literární prožitky.“¹⁵⁴*

V nakladatelství Víkend vydává knihy také Irena Brandejsová, Jitka Komendová, Jarmila Dědková a v neposlední řadě také Sandra Lanczová.

Ročně se vydá v tomto nakladatelství desítka titulů, jsou v tom započítány také reedice.¹⁵⁵

Na obálkách knih, které jsou vydávány nakladatelstvím Víkend jsou většinou fotomontáže mladých lidí a lákavý nápis, na zadní straně nalezneme stručný obsah, nebo poutavou ukázkou z knihy. V některých případech se můžeme dozvědět i nějaké informace o autorovi či autorce, které jsou doplněné fotografií.

¹⁵² *Ladění*. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2005. č. 4., roč. 10. 43 s. ISSN 1211-3484.

¹⁵³ Víkend aneb čtení pro dívky. In *Ladění*. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2005. č. 4., roč. 10. 43 s. ISSN 1211-3484.

¹⁵⁴ Víkend aneb čtení pro dívky. In *Ladění*. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2005. č. 4., roč. 10. 43 s. ISSN 1211-3484.

¹⁵⁵ *Ladění*. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2005. č. 4., roč. 10. 43 s. ISSN 1211-3484.

„Láká zrak nepřipadnou, křiklavou komerční fotografií na obálce a vinětou Čtení pro dívky.“¹⁵⁶

Jaroslav Toman dodává: *„K červenoknihovnické tradici se mnohá dílka bezostyšně hlásí alespoň vnitřní podobou: křiklavými a iluzivními fotomontážemi na obálce i vmlouvavými reklamními charakteristikami na zadní stránce.“¹⁵⁷*

¹⁵⁶ VAŘEJKOVÁ, V. K současnosti české prózy s dívčí hrdinkou. In *Sborník z mezinárodní konference ŽENA – JAZYK – LITERATURA katedry bohemistiky Pedagogické fakulty UJEP v Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: UJEP, 1996. 206 s. ISBN 80-7044-147-X.

¹⁵⁷ TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 16 s. ISBN 80-7204-140-1.

8. VÝZKUMNÁ SONDA

Hlavním cílem této výzkumné sondy bylo získat informace o tom, jak čtenáři vnímají četbu pro dívky a jak přistupují k autorkám – konkrétně Sandře a Lence Lanczovým – na které je zaměřená naše diplomová práce. Výzkum byl realizován přímou metodou získávání faktů, tj. metodou dotazníků, z důvodu získání požadovaného množství informací za relativně krátký časový úsek.

Popis výzkumného vzorku:

Počet dotázaných respondentů je sto, z toho je 22% chlapců a 78% dívek. Dotazovaní jsou ve věkovém rozmezí od 12 do 17 let, kdy předpokládáme četbu této literatury. Výběr respondentů byl čistě náhodný. Jednalo se o žáky ZŠ v Jemnici a studenty střední školy ve Znojmě. Respondenti byli po rozdělení dotazníku seznámeni se způsobem jeho vypracování.

Popis dotazníku:

Dotazník jsme rozdělili na dvě části. V první části se setkáváme se všeobecnými otázkami týkající se četby, které postupně přechází ke konkrétnějším otázkám se zaměřením na tzv. dívčí literaturu. Otázky jsme zvolili otevřené i uzavřené. Uzavřené otázky se dále členily na dichotomické, jen v jednom případě se jednalo o otázky polynomické.

Druhou část jsme zaměřili na ukázky, které byly vybrány z knih Lenky a Sandry Lanczových. Zajímalo nás názor dětí na jejich tvorbu. Otázky v této části jsme zvolili opět uzavřené i otevřené. V případě uzavřených se jednalo o otázky dichotomické.

Způsob administrace a vyhodnocení:

Dotazníky jsme rozdali na základní škole v Jemnici a střední škole ve Znojmě. Respondenti byli po rozdělení dotazníku seznámeni se správným způsobem jeho vypracování.

Hodnocení dotazníků probíhalo po jejich navrácení, a to přepočítáním odpovědí na procenta.

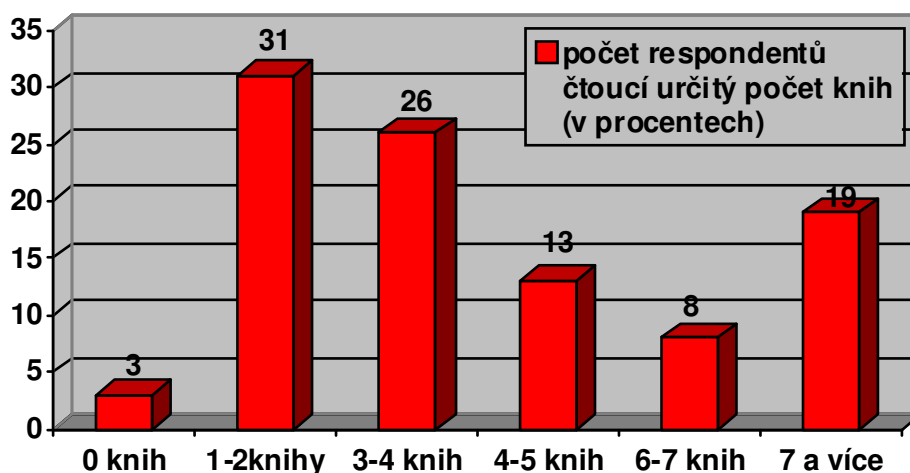
Dotazníků bylo rozdáno sto dvacet, vrátilo se nám jich sto. Návratnost dotazníků byla 83%.

8.1 První oddíl

V prvním oddíle jsme pracovali s obecnějšími otázkami. Otázka, která nás v úvodu zajímala, zněla, kolik přečtou **knih za rok**.

Potvrdilo se, jak už v mnohých jiných studiích s tímto zaměřením, že děti čtou velice málo.

Graf č. 1 – Počet respondentů u určitého množství knih

Inspirace

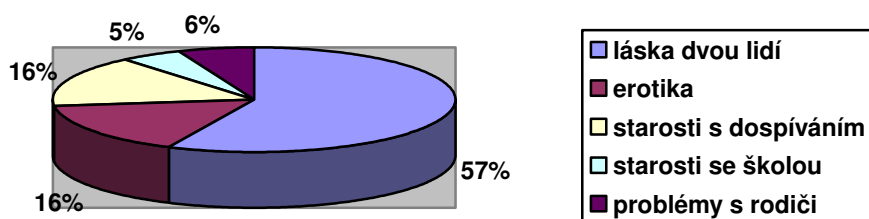
Co se týče inspirace k četbě, děti si většinou volí četbu sami. Pokud se nechají někým ovlivnit, jsou to v první řadě učitelé, dále média a až na posledním místě skončili rodiče a sourozenci.

U **žánru**, který děti nejraději čtou, převažoval dobrodružný, na druhém místě byla literatura pro dívky, což je samozřejmé, jelikož dotazníky vyplňovaly převážně děvčata. Překvapilo nás proto, že tato literatura neskončila na prvním místě. Ostatní položky jsou zanedbatelné.

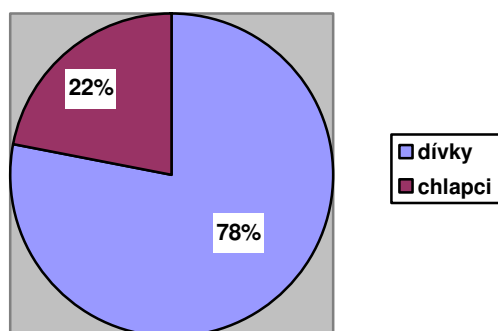
Přestože většina respondentů uvedla, že čte raději dobrodružné knihy než dívčí romány, tři čtvrtiny respondentů **přečetlo někdy dívčí román**.

Dalším předmětem našeho zájmu byla **témata**, která se dětem líbí v románech pro dívky. Odpovědí na otázku je graf č.2.

Graf č. 2 Vyhledávaná témata v dívčí literatuře

Graf č. 3 Podíl chlapců a dívek na vyplňování dotazníku

Dotazník jsme rozdali nejen dívkám, ale i chlapcům. Překvapilo nás zjištění, že i chlapci přečetli nějaký dívčí román, jelikož se nejedná o druh četby, který by byl u hochů oblíbený. Z celkového počtu 22 hochů jejich četbu přiznalo pět, což je necelá čtvrtina. Předpokládáme však, že někteří se styděli za to, že tento druh literatury přečetli, proto se domníváme, že na tuto otázku neodpověděli pravdivě.

Hypotézy

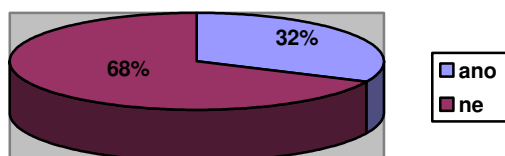
Jsou knihy Lenky Lanczové čtenější než Sandřiny?

H_0 Knihy Lenky Lanczové jsou čtenější než Sandřiny.

H_A Knihy Lenky Lanczové nejsou čtenější než Sandřiny.

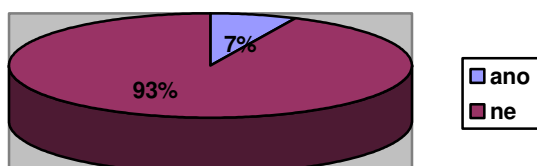
Graf č. 4

četba knih od Lenky Lanczové

Graf č. 5

četba knih od Sandry Lanczové

Z obou grafů je patrné, že knihy Lenky Lanczové jsou čtenější než Sandřiny.

Děti měly za úkol napsat, pokud knihu četly, jak se jim líbila. U knih od spisovatelky Lenky Lanczové 15% dotázaných odpovědělo, že *se jim kniha velmi líbila*. 4% uvedlo, že kniha byla *pěkná*. 3% respondentů se kniha nelíbila. Další odpovědi se vyskytovaly už s jednocentní četností. Namátkou vybereme pár z nich:

„Inu jářku, dobré.

Zajímavé knihy a trošku i k ponaučení.

Je to jako ze života.

Skvěle popisuje dívčí trable.

Píše romány, které se mohou skutečně stát.“

U otázky, která se týkala četby knih Sandry Lanczové, ti, kteří od ní nějakou knihu četli, napsali tyto názory.

„Nelíbila se mi (tato odpověď se vyskytla ve dvou případech)

Líbila se mi (tato odpověď se vyskytovala ve dvou případech)

Ano, četla jsem ji, ale Lenka podle mého názoru píše lépe.

Sandra psát neumí, měla by s tím přestat.“

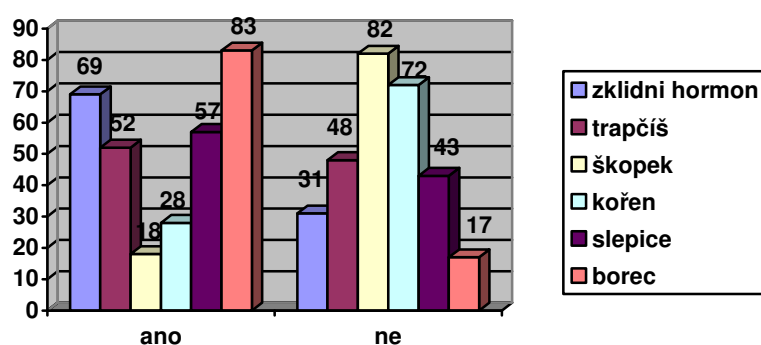
Zajímavá nám přišla následující reakce na tvorbu Sandry Lanczové. „*Líbila se mi víc než přelazený román od Lenky Lanczové.*“ Její tvorba je však, jak jsme již zjistili, téměř totožná s tvorbou Lenky Lanczové. Liší se jen v některých detailech, které jsme uvedli v předchozích kapitolách.

Podařilo se Lence Lanczové více přiblížit jazyku mladé generace než Sandře Lanczové?

H_0 Lence Lanczové se podařilo více přiblížit jazyku mladé generace než Sandře Lanczové.

H_A Lence Lanczové se podařilo méně přiblížit jazyku mladé generace než Sandře Lanczové.

Graf č. 6 – Výrazy, které ne/ jsou pro děti přirozené (údaje jsou uvedené v procentech)

Vybrali jsme tyto výrazy, jelikož se domníváme, že jsou typické pro současnou mládež. S dětmi nejen díky praxi, ale i mnoha jiným volnočasovým aktivitám, trávíme spoustu času, a proto jsme měli možnost si všimnout jejich mluvy, která je podle našeho názoru odlišná od jazyka dospělého člověka, zvláště v některých výrazech. Některá typická slova jsme zaznamenali i v knihách obou autorek, tak nás zajímalo, zda se spisovatelkám podařilo tyto výrazy začlenit do správného kontextu, v jakém ho používají děti, zda to dětem připadalo přirozené.

Jak máte možnost vyčíst z grafu č. 6, je sporné říci, komu se to podařilo více. První dva a předposlední výraz byly z knihy Lenky Lanczové, třetí a čtvrtý a poslední slovo bylo vzato z knihy od Sandry Lanczové. Podle počtu sečtených odpovědí je na tom lépe Lenka Lanczová, proto se jí podařilo přiblížit jazyku mladé generace více než Sandře Lanczové.

Obě autorky se snaží přiblížit jazyku mladé generace. Oběma se to víceméně daří. Sandra Lanczová vychází v tomto případě ze své vlastní zkušenosti a ze svého okolí, zatímco Lenka

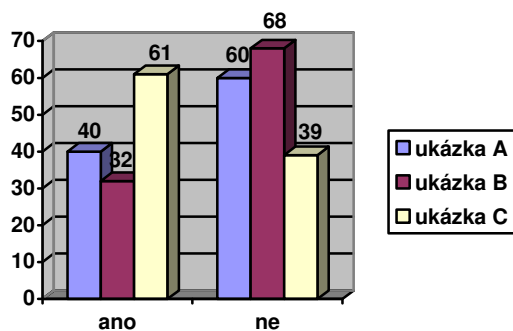
Lanczová čerpá z rozhovorů, které slyší u mladých lidí, od své dcery a syna. Jí tato mluva již není tak blízká jako Sandře, která je přece jen o generaci mladší.

Jeví se dětem humornější ukázka od Lenky Lanczové než od Sandry Lanczové?

H_0 Dětem se jeví humornější ukázka od Lenky Lanczové než od Sandry Lanczové.

H_A Dětem se nejvíce jeví humornější ukázka od Lenky Lanczové než od Sandry Lanczové.

Graf č. 7 – Humor v ukázkách (hodnoty jsou uvedené v procentech)

Hypotézy jsme vytvořili tímto způsobem proto, že se domníváme, že Lenka je známější a tvoří již delší dobu a zajímalo nás, jaký bude výsledek, napíšeme-li to právě v tomto pořadí.

Ukázka A byla vybrána z knihy od Lenky Lanczové, zbylé dvě byly z knihy od Sandry Lanczové. Tyto ukázky jsme zvolili proto, že si myslíme, že jsou vtipné a mohly by připadat vtipné i dětem. Úryvek A od Lenky Lanczové nevyužívá prvoplánovitého humoru, zatímco ukázky B a C, jejichž autorkou je Sandra Lanczová, ano. V tom sledujeme rozdíl mezi úryvky.

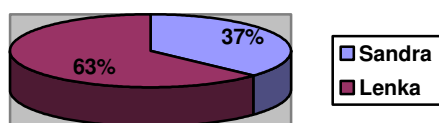
Z grafu je patrné, že děti nejvíce zaujala třetí ukázka, která pochází z pera Sandry Lanczové. Dětem se jeví humornější ukázka od Sandry Lanczové než od Lenky Lanczové. Domníváme se, že Sandra Lanczová se přiblížila druhu humoru, který děti samy užívají. Proto se líbila její ukázka více.

Líbila se více vybraná ukázka od Lenky Lanczové než od Sandry Lanczové?

H_0 Ukázka od Lenky Lanczové se líbila více než ukázka od Sandry Lanczové.

H_A Ukázka od Lenky Lanczové se nelíbila více než ukázka od Sandry Lanczové.

Graf č. 8 – Líbivost ukázek

Hypotézy jsme vytvořili tímto způsobem proto, že si myslíme, že Lenka je známější a tvoří již delší dobu a zajímalo nás výsledky, který vychází právě z tohoto pořadí.

Z následujícího grafu vyplývá, že ukázka od Lenky Lanczové se líbila více než ukázka od Sandry Lanczové. V obou ukázkách se jednalo o rozchod. V první ukázce, jejíž autorkou je Sandra, se s rozchodem musí smířit kluk. V druhém případě, v ukázce od Lenky Lanczové, je tomu opačně.

Zdůvodněním, které děti napsaly, proč se jim tato ukázka líbila, bylo, že jim přijde *hezčí*. Některé tato ukázka *zaujala*. Další by zajímalo, *jak dopadne*. Ostatní uvedli jako důvod, že zažily *podobnou situaci ve svém životě*. Některým se líbilo *napětí*, a že je to *psáno z pohledu dívky*. Pro všechny děti jsou tyto důvody, proč se jim ukázka od Lenky Lanczové líbila více.

8.2 Druhý oddíl

Tento oddíl jsme zaměřili na ukázky od Lenky a Sandry Lanczových. Hlavním cílem bylo zjistit, zda se dětem líbí více tvorba Lenky Lanczové nebo Sandry Lanczové.

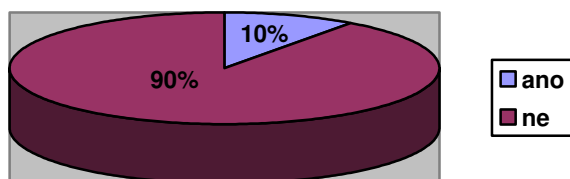
V první otázce nás zajímalo, která ukázka se dotazovaným líbila více. Zde pro nás hlavním kritériem v důvodu výběru byla podobná situace (rozchod), které se každá ze spisovatelek zhostila jinak. V tomto případě¹⁵⁸ je zaujala více Lenka Lanczová.

Na následující otázku, zda by si byli ochotni na základě této ukázky knihu přečíst, jsme se tak jednoznačné odpovědi nedočkali. Většina dotazovaných (45%) odpověděla, že ne. Pokud se rozhodli knihu přečíst, tak 33% respondentů by zvolilo ukázku od Lenky Lanczové a 22% dotazovaných by si vybralo ukázku od Sandry Lanczové.

¹⁵⁸ Viz graf č. 8

Po zjištění, že Sandra Lanczová vkládá do svých románů pro dívky i prvky z oblasti fantasy, nás zajímalo, jak to vnímají čtenáři. V tomto oddíle jsme proto vybrali ukázkou s fantasy prvky, jelikož se domníváme, že se opravdu nehodí do dívčího románu.

Graf č. 9 Vhodnost fantasy ukázky do dívčího románu

Většině respondentů se to zdá nevhodné, jak můžeme vyčíst z grafu uvedeného výše.

Co se týče humoru v ukázkách, tak jak jsme uvedli, dětem připadala nejtípnější ukázka od Sandry Lanczové.¹⁵⁹

V celkovém hodnocení z výše uvedených faktů nám vyplývá, že děti více zaujala tvorba Lenky Lanczové.

Srovnání odpovědí na základě čtenářské zkušenosti

Nyní porovnáme odpovědi dětí, které mají největší čtenářskou zkušenost, s dětmi, které mají nejmenší čtenářskou zkušenost.

Na první otázku, odkud čerpají inspiraci, mládež, která přečte více než sedm knih za rok odpovídá, že inspiraci bere u sebe. Na druhém místě uváděly jako odpověď učitele a menší vliv na ně podle průzkumu mají rodiče. Ostatní odpovědi byly zanedbatelné. Děti čtoucí jen jednu knihu za rok se také nenechávají ovlivnit a vybírají si knihy podle sebe. Na druhém místě byli uváděni opět učitelé, ale překvapivě na třetím se objevila média. Je to logické. Tyto děti nečtou,

¹⁵⁹ Viz graf č. 7

tak nějakým způsobem musí vyplnit svůj volný čas, a jelikož se jedná většinou o média, jsou jimi proto také ovlivněny.

Nejoblíbenějším žánrem, který čtou děti s větší čtenářskou zkušeností, byla literatura pro dívky, zatímco u čtenářů s jednou přečtenou knihou to byl žánr dobrodružný.

Následující otázka se týkala četby dívčích románů. Respondenti s více přečtenými knihami uvedli jen ve dvou případech, že žádný dívčí román nečetli. U druhé skupiny dotázaných odpověděla necelá polovina záporně.

Na otázce týkající se témat, která děti vyhledávají v četbě pro dívky, se obě „skupiny“ shodly. Jednalo se o lásku dvou lidí. U dětí se sedmi a více přečtenými knihami ročně to byla téměř jednoznačná shoda, zatímco u mládeže s menší čtenářskou zkušeností v závěsu za touto odpovědí následovala jiná a to – erotika, která se v prvním případě vůbec nevyskytla. Je to pravděpodobně proto, že čtení pro tyto děti není tak velkou zábavou, tak hledají v knihách něco, co nacházejí v médiích a okolním světě. Proto se domníváme, že erotické téma shledávají zajímavým.

Na otázku, proč čtou literaturu pro dívky, odpověděli respondenti s více přečtenými knihami, že je zajímaví stejné situace, které prožívají v životě. Zatímco děti s jednou přečtenou knihou v tomto druhu literatury vyhledávají pobavení. Jako druhou nejčastější odpověď uváděly, že je zajímaví stejné situace vyskytující se v jejich životě.

Pokud se jednalo o četbu knih od Lenky Lanczové, tak z těch, kteří přečetli více knih, odpovědělo na tuto otázku jedenáct kladně a osm záporně. Ve všech jedenácti případech se jim tvorba Lenky Lanczové líbila. Nějakou knihu od Sandry Lanczové přečetli čtyři dotazovaní a ve třech případech se jim líbila, v jednom ne. Zbytek dotazovaných, tzn. 15, odpověděl na tuto otázku záporně.

Z dětí, které přečtou pouze jednu knihu ročně, přečetlo knihu od Lenky Lanczové pouze pět a všem se líbila. Zbýlých 29 dotazovaných žádnou knihu od Lenky Lanczové nečetlo. Pouze jeden respondent odpověděl, že četl knihu od Sandry Lanczové, ale vzápětí dodal, že Lenka píše podle jeho názoru lépe.

ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena především na analýzu díla Sandry Lanczové a následné srovnání s tvorbou Lenky Lanczové.

Nejdříve jsme se seznámili obecně s literaturou pro dívky, uvedli si její vývoj, hlavní rysy a současný stav.

Dále se naše pozornost soustředila na představení spisovatelky Sandry Lanczové. Seznámili jsme se s jejím životní linií, tvorbou a analyzovali dvě její knihy, ve kterých jsme si ukázali charakteristické rysy typické pro její romány pro dívky. Došli jsme k tomu, že se jedná především o vkládání fantasy prvků do tohoto literárního žánru. Autorka se snaží zřejmě něčím zaujmout, ale nedomníváme se, že kombinovat tyto dva literární žánry je zrovna nejvhodnější.

Při analýze knih jsme vydedukovali, že literaturu o nic nového neobohatily, jedná se opět o dívčí román, který pro to, aby zaujal čtenáře sahá po tématech, která hraničí se slušnou morálkou ve snaze zaujmout a dokonce i ty šokující motivy už nejsou ničím novým, už se objevily v knihách Lenky Lanczové. Sandra Lanczové tedy nepřejímá styl psaní, žánr, ale i motivy.

V následujících kapitolách jsme přihlíželi k tvorbě Lenky Lanczové, kterou jsme následně srovnávali s dílem Sandry Lanczové. Závěr, ke kterému jsme při komparaci došli je ten, že autorky píší velmi podobným způsobem, což nám dokázaly i podobné scény, které jsme našli v různých knihách od obou autorek. Autorky se odlišují pouze v užívání několika prvků, které lze označit za jejich „osobní značku“ – u Sandry Lanczové se jedná o prvky fantasy a anglické věty, které jsou v knihách užity a u Lenky Lanczové jsou to specifické názvy míst. V tom sledujeme významný rozdíl mezi tvorbou Sandry a Lenky Lanczových.

Zabývali jsme se také kritickým pohledem na tvorbu spisovatelky Lenky Lanczové. Nikoho z nás jistě nepřekvapilo, že autorčiny knihy patří k brakové až kýčovitě literatuře, a proto na ně řada literárních kritiků má právem velmi skeptický názor. Přes to jsou tyto knihy čtené, jak nám dokázala zmínka o anketě Kniha mého srdce, ve které se jich umístilo několik na překvapivě dobrých místech.

Zajímalo nás, jak k těmto autorkám přistupuje veřejnost, rozdali jsme proto dotazníky dětem do škol. Výsledek, ke kterému jsme během výzkumné sondy došli je ten, že knihy od obou autorek jsou čtené, Lenka Lanczová je však známější a populárnější.

Závěr, ke kterému jsme během celé diplomové práce došli je ten, že obě autorky mají téměř totožný styl psaní, náměty si navzájem „půjčují“ a jen díky pár nepatrným jazykovým odlišnostem je možné rozeznat, o kterou autorku se jedná.

LITERATURA A PRAMENY:

- GENČIOVÁ, M. *Literatura pro děti a mládež*. Praha: SPN, 1984. 245 s.. ISBN neuvedeno.
- HRABÁK, J. *Poetika*. Praha: Československý spisovatel, 1977. 361 s. ISBN neuvedeno.
- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- LANCZOVÁ, L. *Lásky a nálezy*. Český Těšín: Víkend, 2004. 285 s . ISBN 80-86891-16-X.
- LANCZOVÁ, L. *Nebe plné hvězd*. Most: Víkend, 2006. 286 s. ISBN 80-86891-48-8.
- LANCZOVÁ, L. *Počkej na mě, Radko*. Vimperk: Víkend, 1998. 5. s. ISBN 80-85614-90-1.
- LANCZOVÁ, L. *Střípky mých lásek*. Vimperk: Víkend, 2000. 238 s. ISBN 80-7222-069-1.
- LANCZOVÁ, L. *Tajná láska*. Vimperk: Víkend, 1996. 222 s. ISBN 80-85614-67-7.
- LANCZOVÁ, L. *Tři na lásku*. Vimperk: Víkend, 2000. 65.-222 s. ISBN 80-7222-031-4
- LANCZOVÁ, S. *Andělci a machři*. Český Těšín: Víkend, 2004. 159 s. ISBN 80-86891-02-X.
- LANCZOVÁ, S. Jeden malý bezvýznamný pokus o report. In *Jak to bylo poprvé*. Český Těšín, Víkend, 2005. 222 s. ISBN 80-7222-370-4.
- LANCZOVÁ, S. *Kdysi dávno*. Český Těšín: Víkend, 2004. 125 s. ISBN 80-7222-336-4.
- LANCZOVÁ, S. *Lásky a nelásky*. Český Těšín: Víkend, 2008. 190 s. ISBN 978-80-7222-521-7.
- MOCNÁ, D. PETERKA, J. a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. 114 s. ISBN 80-7185-669-X.

POLÁČEK, J. *Cesty současné literatury pro děti a mládež: tradičnost – inovace*. Brno: BM Typo, 2003. 76 s. ISBN 80-903339-0-7.

POSPÍŠIL, O. SUK, V.F. *Dětská literatura česká*. In SEDLÁK, J. *Epické žánre v literatuře pro mládež*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo, 1972. 214 s. ISBN neuvedeno.

SIEGLOVÁ, N. *Próza s dívčí hrdinkou*. Brno: CERM, 2000. s.17. ISBN 80-7204-139-8.

SLABÝ, K. *Dívky pro román*. Praha: Státní nakladatelství české knihy, 1967. 171 s. ISBN neuvedeno.

TOMAN, J. *Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000. 19 s. ISBN 80-7204-140-1.

TOMAN, J. *Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury*. České Budějovice: Pdf JU, 1992. 98 s. ISBN 80-7040-055-2.

URBANOVÁ, S. *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 2003. 363 s. ISBN 80-7198-548-1.

URBANOVÁ, S. *Metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 1999. 183 s. ISBN 80-7198-379-9.

URBANOVÁ, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004, 172 s. ISBN 80-7220-185-9.

VAŘEJKOVÁ, V. *Česká próza s dívčí hrdinkou 1*. Ostrava: Scholaforum, 1994. 23 s. ISBN neuvedeno.

VAŘEJKOVÁ, V. *Česká próza s dívčí hrdinkou 2*. Ostrava: Scholaforum, 1995. 23 s. ISBN neuvedeno.

VAŘEJKOVÁ, V. K současnosti české prózy s dívčí hrdinkou. In *Sborník z mezinárodní konference ŽENA – JAZYK – LITERATURA katedry bohemistiky Pedagogické fakulty UJEP v Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: UJEP, 1996. 206 s. ISBN 80-7044-147-X.

Časopisy:

Ladění. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2005. č. 4., roč. 10. s.43. ISSN 1211-3484.

Internetové zdroje:

Dostupné na HTTP: <http://www.ceskatelevize.cz/program/knihamehosrdce/knihy/> - staženo dne 14.3. 2010

Dostupné na HTTP: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Anime> - staženo dne 24. 3. 2010

Dostupné na HTTP: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Otaku> - staženo dne 24. 3. 2010

Dostupné na HTTP: http://www.lanczova.cz/caste-dotazy.php?otazky_druh=prostredi – staženo dne 24. 3. 2010

Dostupné na HTTP: www.lanczova.cz/obsah-knihy.php?ID_knihy=43 – staženo dne 25. 3. 2010

Dostupné na HTTP: <http://sandalanczova.cz/sandra/?q=node> – staženo dne 24. 3. 2010

PŘÍLOHY:

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – E-mailový rozhovor

Příloha č. 2 – Dotazník určený ke stanovení oblíbenější autorky

Příloha č. 1

Tento rozhovor byl realizován prostřednictvím e-mailové korespondence. Napsali jsme si otázky, na které jsme se chtěli Sandry Lanczové zeptat a které jsme považovali za zajímavé. Poslali jsme je prostřednictvím e-mailové korespondence. Sandra nám po několika týdnech na ně odpověděla.

1) Začněme otázkou, která se dá označit trochu klišé. Proč jste se rozhodla psát?

Protože mne psaní baví – což je jako odpověď možná taky trochu klišé, ale já skutečně považuji psaní za svůj koníček. Navíc jsem už od malička u mamky viděla, že píše – a tudíž mi na tom nepřišlo vůbec nic divného, považovala jsem psaní jako způsob sebevyjádření za zcela přirozený. A je jasné, že brzy jsem od krátkých povídek přešla k delším literárním útvarům, tedy i k románům.

2) Myslím si, že u mladých čtenářek máte docela úspěch. Chtěla byste u psaní zůstat a věnovat se mu profesionálně, nebo si ho ponechat jako hezkého koníčka?

Nikdy bych se nechtěla psaním živit. Kdybych musela psát, nenapsala bych ani řádku. Psaní je sice práce jako každá jiná, ale nedá se vynutit. Když mě múza nepolíbí, tak mě nepolíbí, a pak nejsem schopná psát třeba dlouhé měsíce.

3) Víím, že nyní studujete v Praze. Jistě je těžké skloubit studium mnoho dalších povinností ještě s psaním. Jak často se Vám podaří sednout si k počítači a psát?

Od doby, co studuji v Praze, jsem se k psaní téměř nedostala. Jsem velmi společenský tvor, a Praha mi nabízí spousty jiných zábavných rozptýlení, takže se nedokážu přinutit sednout a psát... a když už mám chuť ten notebook otevřít a něco sepsat, musím buď splácet něco do školy, dělat jiné úkoly, anebo prostě nemám čas, jelikož mám přítele, přátele, koníčky, a teď dokonce i pejska. Trápí mě to, ale jak jsem psala, je to něco, co se nedá lámat přes koleno.

4) Je možná předčasně se ptát, ale přesto se zeptám, jaký je Váš plán do budoucna, co se týče profesního života?

Vzhledem k tomu, že studuji publicistiku, ráda bych se v budoucnu věnovala novinářině – a kdyby se mi k tomu všemu podařilo ještě tu a tam najít nějakou tu chvíli ke psaní, bylo by to naprosto ideální.

5) Víím, že píšete dva druhy literatury - jak pro dívky, tak fantasy. Která je Vám bližší a která se Vám píše lépe a proč?

Lépe se mi píše fantasy, ačkoliv by se mohlo zdát, že vzhledem k tomu, kdo je má matka, a že jsem ve věku svých románových hrdinek, měla by mi být asi bližší literatura pro dívky. Fantasy mám ráda již od dětství, mám načteného – z těch známějších – například Tolkiena, Lewise, Sapkowskiho nebo Pratchetta, baví mě to, přijde mi to zábavnější a kreativnější. Mohu se při tom více vyřádit. Navíc fantasy píšu spíše jenom pro sebe, publikuji to víceméně pouze na svých webových stránkách, aby mi do toho nemohl nikdo zasahovat, a pro své oddané fanoušky, se kterými jsem díky internetu ve velmi úzkém kontaktu.

6) Proč tedy píšete literaturu pro dívky, když Vás baví více psát fantasy literaturu?

Píšu, protože mě psát baví. Fantasy je něco jako má posedlost, ale i když ho píšu hrozně ráda, je to plné kliše toho nejhrubšího zrna. Beru ho jako odreagování, nemusím nad tím moc přemýšlet.

7) Vaše maminka je také spisovatelka. Mnoho lidí si jistě myslí, že jste měla snazší cestu se k psaní dostat. Já si ale myslím, že tomu bylo právě naopak. Jaký názor na to máte Vy?

Je to velmi svazující. Jsem sama k sobě velmi kritická, a mamka je dost kritická ke mně. Nepřipadá mi o nic snazší mít maminku spisovatelku – nebo ji spisovatelkou nemít.

8) Nebála jste se toho, že pokud začnete psát stejný druh literatury jako Vaše maminka, že Vás budou lidé srovnávat?

To je něco, s čím se bohužel nedá nic dělat, automaticky nás dvě totiž začne srovnávat každý, aniž by třeba vůbec něco mého četl. Přitom každá máme velmi odlišný styl, píšeme jinak, uvažujeme jinak, každá máme odlišné zážitky nebo zkušenosti, a i stejného tématu se každá chopíme naprosto jinak. Je mi jasné, že navždy budu v jejím stínu. Ale nevádí mi to, obdivuji ji, chtěla bych v životě dosáhnout toho, co ona.

9) Teď přejdeme přímo k Vaším knížkám. Jak volíte témata Vašich knih (mám na mysli především dívčí romány)? Jedná se o Vaši zkušenost, o které si řeknete, tak o tom musím napsat, a nebo čistě popustíte uzdu své fantazii?

Kdyby to bylo celé vymyšlené, bylo by to nereálné. V mých knížkách jsou použity zážitky mé, zážitky mých přátel, přátel mých přátel, různé hlášky, veselé (i neveselé) příhody. Samozřejmě si k tomu leccos vymyslím, domyslím, celé to poskládám dohromady, předělám a upravím, ale v každé knize je něco, co se doopravdy stalo. Mamka – a určitě i jiní spisovatelé – to dělají stejně, je to normální. Dříve jsem mamce vždycky vyprávěla, co se mi kdy stalo, a ona to pak používala do svých knih. Dnes už si dávám pozor na to, co jí povím, co může zneužít ona, i když to chci napsat já, takže jí vždycky říkám, že na svých zážitcích mám copyright.

10) Objevují se ve Vašich knihách (mám na mysli především dívčí romány) hrdinové, kteří mají předobraz ve skutečných lidech?

Leckdy ano, ať už v tom pozitivním, nebo negativním slova smyslu. Nikdy nepopisuji konkrétního člověka, spíše některé jeho vlastnosti, zlovyky... protože právě ty dělají postavy skutečnější. Jinak by to byly jenom šablony.

11) Objevují se ve Vašich knihách (mám na mysli především dívčí romány) situace, které se někdy odehrály ve skutečnosti?

Viz. odpověď číslo 8.

12) Jak dlouho Vám trvá napsat jednu knihu? Stačí přibližně.

To doopravdy nemohu říct. V posledních letech se mi zdá, že to trvá pořád více a více. Nevím. Někdy několik měsíců, někdy půl roku... a podobně. Nemám na psaní čas. Vlastně nemám čas vůbec na nic.

13) Teď následuje otázka trochu na tělo. Vaše maminka kdysi řekla, že bez sexu by její knihy nebyly tak opravdové, přijde mi, že ve Vašich knihách tato problematika nehraje takovou roli. Je to jen můj dojem, nebo je tomu opravdu tak?

To je spíš tím, jak dlouho vydává knihy mamka – ta psala sice od čtrnácti, ale publikovat začala až po revoluci, a své knihy do té doby napsané mnohokrát přepisovala a zdokonalovala... a při tom samozřejmě také dospívala. Já s vydáváním knih začala v necelých sedmnácti – to člověku sex ještě nepřipadá tak důležitý, a když už tak mladý člověk začne sexuálně žít, zase se o tom pubertálně stydí mluvit, natož pak psát. V mých posledních knihách sex už je naprostou samozřejmostí, protože píšu o vztazích, a vztah bez sexu je

nesmyslný... nebo nezralý. Spolu se mnou rostou a dospívají i mé hrdinky – v té první jsem popisovala patnáctileté, šestnáctileté dívky v prváku na střední škole, v poslední knize Lásky a nelásky jsou už hrdinky studentkami vysoké školy. Prostě jsem k tomu všemu musela teprve dospět a dorůst :). S mamkou v tom tedy naprosto souhlasím.

14) Ve Vaší tvorbě se zajisté objevují i města z Vašich studií a Vašeho okolí. Máte pro ně také nějaké specifické označení jako Vaše maminka? Pokud ano, jaké?

Ne, neobjevují. Chtěla jsem se tomuhle vyhnout, už proto, že mamka má svůj Bakov a přidružené vesnice něco jako poznávací značku. Ve svých knihách se důsledně vyhýbám jakémukoliv označení měst, nikdy je nejmenuji (i když těm pozornějším asi určitě dojde, že když mí hrdinové jedou do školy šalinou, těžko se budou nacházet v Praze). Výjimkou je jen vesnička Lhotka, která má předobraz v jedné mé oblíbené vsi, kam jezdím na prázdniny.

15) Zjistila jsem, že jste byla oceněna cenami za literaturu, zajímalo by mě proto, o jaké ceny se jednalo a za co jste je obdržela?

Dostala jsem jakousi cenu nakladatelství Albatros, vyhrála jsem hlavní místo. Bylo mi asi dvanáct, napsala jsem hrozně dojemnou povídku o opuštěném pejskovi, čistě proto, abych vyhrála slibovanou peněžní odměnu. Albatros mne ale natáhl, poslal mi jenom knihu, Záhadu hlavolamu, kterou jsem doma už měla. Což mne natolik znechutilo, že jsem se od té doby nikdy nezúčastnila žádné soutěže. A to nejen těch literárních.

16) Která z Vašich knih je Vám nejmilejší a proč?

Vždycky mám pocit, že je to ta poslední. Ovšem nejradši mám asi ráda knihu Mezi námi děvčaty z roku 2006, protože jsem v ní zabrousila na queerové téma. Nemyslím si, že by se v nějakém jiném dívčím románu objevila lesbická láska, je to poměrně nezvyklé, a proto si vážím toho, že mi vůbec byla tato knížka vydána.

Děkuji Vám za Váš čas, přeji Vám mnoho úspěchů v životě a hodně spokojených čtenářů.

To je milé, díky .

Příloha č. 2

Dobrý den! Jmenuji se Lenka Špičková a studuji 4. rokem na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého. V rámci své diplomové práce jsem se rozhodla udělat malý výzkum prostřednictvím tohoto dotazníku. Odpovědi na otázky a výsledky jsou naprosto anonymní. Předem děkuji za Váš čas a ochotu spolupracovat.

Dotazník

Věk: _____

Pohlaví: ŽENA x MUŽ

1. Kolik knih přečtete za rok?
 - a. 0 knih
 - b. 1-2 knihy
 - c. 3-4 knihy
 - d. 4-5 knih
 - e. 6-7 knih
 - f. 7 a více

2. Kde berete inspiraci pro četbu?
 - a. Sám/sama
 - b. Od učitelů/učitelek
 - c. Od rodičů
 - d. Od sourozenců
 - e. Z médií

3. Jaký žánr máte nejraději? Vyberte jednu z následujících odpovědí.
 - a. Dobrodružství
 - b. Fantasy
 - c. Literatura pro dívky
 - d. Pohádky
 - e. Jiný – napište jaký

4. Četli jste někdy tzv. dívčí román a kolik titulů jste asi tak přečetli?

5. Který název románu pro dívky by Vás nejvíce zaujal? Vyberte jednu z následujících odpovědí.

- a. Dům na předměstí
- b. Lásky na jaře
- c. Stůl v předsíni
- d. Letní milenci
- e. Strasti a slasti

6. Jaká témata Vás v tzv. dívčí literatuře zaručeně zaujmou? Vyberte jednu z následujících odpovědí.

- a. Lásky dvou lidí
- b. Erotika
- c. Starosti s dospíváním
- d. Starosti se školou
- e. Problémy s rodiči

7. Proč čtete romány pro dívky? Vyberte jednu z nabízených možností.

- a. Chci být „in“
- b. Pro pobavení
- c. Kvůli erotickým scénám
- d. Kvůli poučení
- e. Kvůli situacím, které jsou podobné těm, které prožívám

8. Četli jste nějakou knihu od Lenky Lanczové a jak se Vám líbila?

9. Dcera L. Lanczové, Sandra, také píše. Četli jste nějakou knihu od ní a jak se Vám líbila?

Ukázky:

1. V následující ukázce jde o dialog chlapce a dívky, který se odehrává na konci příběhu. Která z ukázek Vás zaujala?

A. *„No dobře. Brnknu ti později, až budeš mít lepší náladu. Jo a... vyříd' Julii, prosím, že se omlouvám a že jí pak taky zavolám. Aby se na mě nezlobila. Nebo... nebo víš co? Ty jsi už určitě na koleji, je to tak? Dej mi ji, prosím, k telefonu hned,“ požádá mě.*

Tohle si vychutnám. „To asi nepůjde.“

„Nepůjde? Proč? Není tam?“ zajímá se.

Zazubím se. „Je... Ale má na práci něco důležitějšího.“

Několikavteřinová pauza. „Prosím? Důležitějšího? Co...?“

„Jmenuje se Hugo,“ vysvětlím pobaveně.

Robert si opět dává na čas, než se vzpamatuje, zatímco Julie na mě dělá nenápadné posunky, abych radši mlčela. Nevím proč. Čím dřív se Roberta zbaví, tím lépe pro ni. „Žertuješ.“, ozve se zase Robert a zní to divně.

„Nezvyk, co?“ bavím se. „Tak se s tím vyrovnej.“

B. *„Na cestu mě holky vyzbrojí několika dobrými radami, místo buchet do uzlíčku přidají symbolické plivance pro štěstí a zatímco si to štrádají do posilovny, já se sevřeným žaludkem zamířím ke koni. Opět celou cestu kontroluji svůj odraz ve sklech výkladů. Ačkoli jsem dost kritická, k sobě úplně nejvíce, musím uznat, že by to nebylo až tak špatné – pokud bych nemusela otevřít pusu!*

Nakonec se mi splní i tohle přání. Přestože u kamenného valacha s jednookým válečníkem trčím celou hodinu, Honzy se vůbec nedočkám!!! První čtvrt hodiny považuji za malé zdržení, půl hodinu za delší, pětáctýřicet minut za nepředpokládané události a po hodině přestanu hledat důvody, proč nemohl přijít. Je to jasné jako facka!“

2. Zaujala Vás některá předchozích ukázek natolik, že byste byli ochotni přečíst celou knihu? Která ukázka by to popřípadě byla a proč?

3. Která jména byste Vy raději zvolili pro hlavní aktéry dívčího románu? Vybranou odpověď zakroužkujte.

A. *Malwerin, Eorl, Nessa, Hoblit*

B. *Mariana, Míša, Dominik, Kuba*

4. Použili byste následující tučně vytištěné výrazy v hovoru se svým kamarádem/kamarádkou? Pokud ano, napište k výrazu A, pokud ne, napište k němu N. Pro ilustraci jsou výrazy uvedeny v kontextu.

*„Zklidni hormon,“ konejším ji, protože její povykování budí nežádoucí pozornost jiných lidí, především trampů, kterými se to po nádraží jen hemží. „Do odjezdu zbývá půl hodiny, nechápu proč tady **trapčíš** tak brzy.“*

*„Ale, Eorl mě pozval večer **na škopka**...“*

*„... byl tam jeden **kořen**.“*

*„Míša? Ta **slepice**?...“*

*„Na tohohle **borce** nemáš ani ty.“*

5. Patří podle Vás tato ukázka do románu pro dívky? Zakroužkujte odpověď pod textem.

„Náhle bez jakéhokoliv varování, jsem zaslechla zvláštní zvuk. Když jsem se ohlédla, zjistila jsem, že na mě letí zahnutý železný hák s ostrými hranami, ne nepodobný bumerangu. Strhla jsem sebe i Rotha z koně a těsně jsme se tak vyhnuli smrti.

Roth vstal a v ruce se mu objevil meč. Rozhlédl se. „Zvláštní ... nikde nikoho nevidím,“ oznámil mi a pokrčil rameny. Ve chvíli, kdy sklonil ostří své zbraně a otočil se k nám, vrhl se na něho démon.

Těžko bych je popisovala. Byli vysocí, šediví, tedy oblečení v šedivé pláště, místo obličejů holé lebky s prázdnými očními důlky. Neměli nohy, a tak mi není zcela jasné, jak se mohli pohybovat. Ale rozhodně měli dlouhé, kostnaté ruce a na nich obrovské drápy.“

ANO x NE

6. Přijdou Vám tyto ukázky vtipné? Zakroužkujte Vámi zvolenou odpověď pod textem.

A. *„Protiva na čtyři... Hluboce se nad záludnou otázkou autora křížovky zadumám. Bubák je na pět, otrapa dokonce na šest, morous také. Hm, to nebude to pravé ořechové. Hlasitě se uchichtnu, kdyby bylo volných sedm políček, napsala bych Vacková. Po tímhle jménem se totiž skrývá nejprotivnější osoba z bytu nad námi! Na to, že ta dobrá žena trpí uklízacím syndromem a prádlo pere zásadně na noční proud, takže nám přes tenké panelové stropy dopřává každou druhou noc možnost prožít menší zemětřesení, jelikož její automatka patří ke stěhovavým druhům...“*

ANO x NE

B. *„Psala mi matka, prý se ti nemůže dovolat, tak ti mám vyřídit, že se na tom rautu zdrží a že máš připravit večeři.“*

„Já?“ povzdechne Robert. „To je báječné. Za tohle budu muset Maxovi fakticky poděkovat. A matce taky. Vždyť ví, že na tohle já nejsem... Já přece převařím i vajíčko natvrdo!...“

ANO x NE

C. *„Švábi?!“*

„No jo, švábi,“ přikývla. „Můj mladší brácha má dneska narozeniny a já mu koupila tři šváby. Vždycky chtěl mít nějaký domácí zvířátko, tak jsem si řekla, že mu jeho přání splním...“

ANO x NE